

GAZETA GDAŃSKA

Wychodzi codziennie w południe z datą na dzień następny z wyjątkiem niedziel i świąt.

Pismo dla ludu polskiego.

Miejsem zobowiązań i dopełnień jest Gdańsk. W sprawach sądowych dla Polski — Tczew.

Przedpłata w Polsce wynosi kwartalnie 45,00 marek polskich już z odnośnikiem do domu przez listowego. Ogłoszenia inserentów zamieszkanych w Polsce po 3,00 mk. pol. za jednolamowy wiersz nonparelowy. Reklamy na pierwszej stronie za 67 mm wiersz nonparelowy po 9,00 mk. Reklamy za tekstem po 6,00 mk. wiersz nonparelowy.

Pocztowe konto czekowe w Warszawie: Pocztowa Kasa Oszczędności nr. 170004.

Zobowiązani co do zamieszczenia ogłoszeń w pewnej oznaczonej wielkości, albo przepisanej dnia lub na bliżej określonym miejscu w tym lub owym numerze — nie przyjmujemy wogóle. Zlecenia ogłoszeniowe uchodzą i wówczas za wykonanie, gdy pod tym względem wypadną nieścisłości.

Redakcja i Eksped. w Gdańsku teraz: Grobla Przedm. 49, później Rynek Kaszubski 21. — Tel. 1781 i 2285. Rękopisów nam nadesłanych nie zwracamy.

Przedpłata w Wolnym Gdańsku wynosi kwartalnie 9,00 mk. niemieckich z odnośnikiem do domu. Ogłoszenia z obszaru Wolnego Gdańska po 1,00 mk. niem. za jednolamowy wiersz nonparelowy. Reklamy na pierwszej stronie za 67 mm wiersz nonparelowy po 3,00 mk. Reklamy za tekstem po 2,00 mk. za wiersz nonparelowy.

Pocztowe konto czekowe w Gdańsku: Postscheckkonto Nr. 5124 in Danzig.

Ogłoszenia do najbliższego numeru przyjmujemy tylko do godziny 1-szej w południe. Później zamówione ogłoszenia kosztują 50 proc. więcej, którą to kwotę zapłacić należy przy zamówieniu. Przy konkursach, akordach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. Ogłoszenia zagraniczne 100 proc. drożej.

Filja w Tczewie dla Polski: ul. Dworcowa 1. Skrzynka poczt. 22. Główny zakład i drukarnia w Gdańsku: Obszar miejski 12 (Stadtgebiet 12). Tel. 1781 i 2285.

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Rok XXXI.

Gdańsk, na niedzielę 20-go marca 1921 r.

Nr. 61.

Ustawa konstytucyjna z 17. marca 1921.

Konstytucję uchwalono. Sejm ustawodawczy spełnił zadanie, dla którego głównie został wybrany. Nikt już nie może nam zarzucić, że jesteśmy państwem bez konstytucji. Stworzono nareszcie jedną z głównych podwalin naszego dalszego rozwoju państwowego, a usunięto wiszącą ustawicznie nad nami zmorę niepewności, jakim będzie ustrój naszego państwa. Ten stan niepewności był dla naszego młodego organizmu państwowego szczególnie niebezpiecznym ze względu na nurtujące obecnie w świecie tendencje rewrotowe oraz nasze bezpośrednie sąsiedztwo z głównym ich ogniskiem. Z wielką radością zatem możemy powiedzieć: mamy konstytucję i to konstytucję republikańską oraz demokratyczną.

Nic pod słońcem nie jest bezwzględnie doskonałe. W naszej konstytucji zatem wiele możnaby znaleźć braków. W każdym razie jednak możemy być dumni z dokonanego dzieła.

Przedewszystkiem konstytucja jest na prawdę demokratyczna. Nieprzyjaciela nasi zwłaszcza podczas konferencji pokojowej szkodzili nam bardzo rozpowiadając oszczerstwa o naszym konserwatyzmie, zacofaniu, ucisku niższych warstw i t. p.

Jeszcze dzisiaj nie zamilkły te głosy. Tymczasem zarówno zasadnicze artykuły, dotyczące ustroju państwa, uchwalone jeszcze 20. lutego w 1919 r. oraz ordynacja wyborcza, jedna z najbardziej postępowych na całym świecie, jako że uchwalona teraz konstytucja postanawiają, że czynne prawo wyborcze przysługuje każdemu obywatelowi bez różnicy płci, który ukończył w dniu ogłoszenia wyborów 21 lat a mieszkał w okręgu wyborczym przynajmniej dzień przedtem. Głosowanie do Sejmu jest powszechne, tajne, bezpośrednie, równe i proporcjonalne. Wybrany Sejm stanowi najwyższą władzę w Państwie jako emanacja ogółu obywateli. Natomiast prezydent Rzeczypospolitej jest jedynie najwyższym przedstawicielem władzy wykonawczej oraz reprezentantem Państwa. Prezydent jest wybierany na wzór francuski przez Zgromadzenie Narodowe, składające się z członków Sejmu i Senatu, na przeciąg 7 lat.

Jest charakterystycznym, że szczególnie ci tak „demokratycznie i wolnościowo” usposobieni socjaliści domagali się, aby Prezydenta Rzeczypospolitej wyposażono w znacznie większą władzę, aby oddano mu naczelne dowództwo w czasie wojny itd. Nie ulega jednak wątpliwości, że, gdyby inna osoba była Naczelnikiem Państwa ci sami socjaliści jeszcze bardziej namiętnie opowiadali o reakcji, bizantyńskim, autokratycznym, ucisku wolności. Zwyciężyła jednak zdrowa odpowiadająca duchowi demokratycznemu zasada, że Prezydent Rzeczypospolitej analogicznie jak w państwach we Francji czy Anglii, jest wyłącznie za pośrednictwem rządu odpowiedzialny przed Sejmem. System rządów nieograniczonych został zatem odrzucony.

Przedmiotem jeszcze bardziej zaciętej walki była sprawa senatu. Nie licząc się z doświadczeniami innych państw na wysokim stopniu rozwoju stojących jak

Francji, Anglii, Stanów Zjednoczonych, a nawet Niemiec, Czech oraz prawie wszystkich organizmów państwowych, stronnictwa radykalne były stanowczo przeciwnie utworzeniu drugiej izby w Sejmie oprócz izby posłów. Tymczasem pomijając przytoczone wyżej momenty, smutne doświadczenia z naszym jednoizbowym Sejmem nakazywały utworzenie senatu złożonego z ludzi roztropniejszych, którzyby między innymi mogli nieopatrnie uchwały izby posłów zwrócić na właściwe tory. Doświadczenie ubiegłych dwóch lat niestety aż nadto wykazało, jak wielka zachodziła w tym kierunku potrzeba. Aby zaś Senat posiadał autorytet nie mniejszy od powagi izby posłów, postanowiono w konstytucji, że Senat pochodzi tylko z wyborów powszechnych, z tem jednak ograniczeniem, że czynne i bierne prawo wyborcze jest zależne od osiągnięcia wyższego wieku, niż przy wyborach na posłów.

Polska, będąc wierna swym tradycjom wiekowym, również w uchwalonej świeżo konstytucji przyjęła zasadę równoprawienia uznanych przez Państwo wyznań religijnych. Ponieważ jednak w życiu polskim i historii polskiej religia katolicka zajmowała tak wybitne stanowisko, przyjęto postanowienie, że wyznanie rzymsko-katolickie zajmuje w państwie naczelne stanowisko, a w sprawach religijnych katolickiej konieczne jest porozumienie ze Stolicą Apostolską. Wychowanie religijne jest zastrzeżone w szkołach. Wbrew głosom stronnictw lewicowych zasada religii została przeprowadzona, albowiem religia jest naszym największym dobrem duchowym.

Nasza Ustawa Konstytucyjna jest pierwszą, która zajmuje się ochroną pracy i zakazuje stałego zatrudniania prac dzieci i młodzieży w wieku szkolnym.

Ponieważ partie lewicowe wierzą w rychły przewrót, przeto domagały się, aby już najbliższy Sejm mógł uchwalić zmianę konstytucji i sądzili bowiem, że w nowym Sejmie uzyskają większość. W tej sprawie przyszło atoli do kompromisu, według którego ewentualna rewizja konstytucji może nastąpić dopiero za 6 lat.

Przy śpiewie Te Deum i ogłoszenie strażników armatnich, wśród entuzjazmu ludności podano w Warszawie do wiadomości, że konstytucja została uchwalona. Całe społeczeństwo jest pełne radości. Nareszcie rozwój nasz pójdzie normalnymi torami. Na wschodniej granicy będziemy mieli spokój, gdyż równocześnie delegacja nasza podpisuje traktat pokojowy.

Polska staje na nowych drogach rozwoju. Państwo nasze ma na wschodzie do spełnienia ważną misję dziejową. W dawnych czasach było przedmurzem chrześcijaństwa. Dzisiaj nawiązując do do tej chlubnej przeszłości, do szczytnych wzorów konstytucji 3-go Maja, Ojczyzna nasza wierna swym ideałom wolności i równości staje na straży chrześcijaństwa i zachodniej kultury przed zalewem barbarzyństwa azjatyckiego i germańskiego materializmu oraz kultu przemocy.

I. D.

Pokój w Rydze podpisany.

Ryga. E. E. Radio. (18 marca, godz. 9,30 wieczór.) W tej chwili przewodniczący delegacji polskiej, wiceminister Dąbski i przewodniczący delegacji rosyjskiej Joffe położyli pierwsze podpisy pod traktatem pokojowym.

Uroczystość podpisania.

Ryga. E. E. Radio. (18 marca.) Dziś o godz. 8,30 wieczór odbyło się uroczyste plenarne posiedzenie obu delegacji pokojowych, polskiej i rosyjskiej.

Przewodniczący delegacji polskiej, wiceminister Dąbski odczytał tekst polski traktatu. O godz. 8,55 przewodniczący delegacji rosyjskiej Joffe rozpoczął odczytywanie tekstu traktatu w języku rosyjskim.

O godz. 9,30 obaj przewodniczący i pełnomocnicy pokojowi podpisali wszystkie trzy teksty traktatu pokojowego, polski, rosyjski i ukraiński i położyli swe pieczęcie.

Polska graniczy z Rosją.

Ryga. E. E. Radio. Delegacja bolszewicka zakomunikowała delegacji polskiej, że po ostatnim zjeździe sowietów białoruskich nastąpiło między Rosją a Białorusią rozgraniczenie, na mocy którego Witebszczyzna pozostaje przy Rosji. Wobec tego na niewielkim odcinku północnym Polska graniczyć będzie bezpośrednio z Rosją.

Francusko-angielskie porozumienie w sprawie Górnego Śląska.

Warszawa. (EE.) Radio. Gazeta Północna dowiaduje się z miarodajnego i wiarygodnego źródła, że między Anglią a Francją nastąpiło zupełne uzgodnienie

taktyki w stosunku do Niemiec, które będzie miało doniosłe znaczenie w sprawie Górnego Śląska.

Francja ostrzega Niemcy.

Paryż. (EE.) Radio. Ambasadorowi francuskiemu w Berlinie polecono ostrzec Niemcy przed koncentracją wojska na

granicy Górnego Śląska, oraz odpowiedziałnością w razie wkroczenia na Śląsk.

Niemcy sprzedają już swoje gąsienice.

Warszawa. (EE.) Radio. Właściciele „Kattowitzer Zeitung” i „Oberschlesische Morgenzeitung” zwrócili się do wydaw-

ców warszawskich z propozycją sprzedaży swych zakładów.

Nowe fałszerstwa niemieckie.

Bytom. (EE.) Radio. Niemcy rozdają ludności polskiej egzemplarze rzekomo polskich dzienników, wychodzących netylko na Górnym Śląsku, lecz również w Krakowie i innych miastach, fałszując oni między innymi Kurjer Śląski i krakowski Illustrowany Kurjer Codzienny. Dzie-

ni te szerzą fałszywe pogłoski o Polsce, zamieszczając m. in. takie wiadomości, jak o ucieczce Korfanta, o rewizji w polskim komisariacie plebiscytowym w hotelu Lomnitz. Fałszyki te wywołują szczerą wesołość wśród Polaków.

Olbrzymia zwyżka marki polskiej.

Berlin. E. E. Radio. Marka polska w Berlinie w ostatnich dniach żywo idzie górę. Banki berlińskie rozsyłają do swych klientów prospekty, nawołujące do zakupywania marki polskiej, która musi po plebiscycie znacznie zyskać na kursie.

Warszawa. E. E. Radio. Na giełdzie wczorajszej kurs waluty polskiej podnosi się w dalszym ciągu. Dolary w ciągu jednego dnia spadły o 40 punktów, marki niemieckie poniżej 13, franki poniżej 60.

Upadek Kronstadt.

Ryga. (EE.) Według wiadomości, osiągniętych ze sfer delegacji bolszewickiej w nocy ze środy na czwartek upadł Kronstadt. Wojska bolszewickie zaatakowały Kronstadt piechotą bez artylerji, gdyż łódź była za słaby i nie można jej było dowieźć. Poszczególne forty prawie nie broniły się.

Paryż. (EE.) Radio. Z Helsingforsu donoszą, że dowódca okręgu wojskowego

w Piotrogradzie Awrow sfłumił powstanie robotnicze. Kazał on przeciw tłumom robotników wystawić kulomioty i użyć miotaczy ognia. Zapowiedział jednocześnie, że nie wolno brać nikogo do niewoli. W ciągu tygodnia, od 4 go do 11 b. m. Awrow ogniem i mieczem w ścisłym znaczeniu tego słowa przywrócił panowanie sowietów w Piotrogradzie.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.

W imię Boga Wszechmogącego!

My, Naród Polski, dziękując Opatrzności za wyzwolenie nas z półtorawiecznej niewoli, wspominając z wdzięcznością męstwo i wytrwałość ofiarnej walki pokoleń, które najlepsze wysiłki swoje sprawie niepodległości bez przerwy poświęcały, nawiązując do świetnej tradycji wiekopomnej Konstytucji 3-go Maja — dobro całej, zjednoczonej i niepodległej Matki-Ojczyzny, mając na oku, a pragnąc Jej byt niepodległy, potęgę i bezpieczeństwo oraz ład społeczny utwierdzić na wiekistych zasadach prawa i wolności, pragnąc zarazem zapewnić rozwój wszystkich Jej sił moralnych i materialnych dla dobra całej, odradzającej się ludzkości, wszystkim obywatelom Rzeczypospolitej równość, a pracy poszanowanie, należne prawa i szczególną opiekę Państwa zabezpieczyć — tę oto Ustawę Konstytucyjną na Sejmie Ustawodawczym Rzeczypospolitej Polskiej uchwalamy i stanowimy.

Rozdział I.

Rzeczpospolita.

Artykuł 1. Państwo Polskie jest Rzeczpospolitą.

Artykuł 2. Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu. Organami Narodu w zakresie ustawodawstwa są Sejm i Senat, w zakresie władzy wykonawczej — Prezydent Rzeczypospolitej łącznie z odpowiedzialnymi ministrami, w zakresie wymiaru sprawiedliwości — niezawisłe sądy.

Rozdział II.

Władza Ustawodawcza.

Artykuł 3. Zakres ustawodawstwa państwowego obejmuje stanowienie wszelkich praw publicznych i prywatnych i sposobu ich wykonania.

Niema ustawy bez zgody Sejmu, wyrażonej w sposób, regulaminowo ustalony.

Ustawa uchwalona przez Sejm zyskuje moc obowiązującą w czasie, przez nią samą określonym.

Rzeczpospolita Polska, opierając swój ustrój na zasadzie szerokiego samorządu terytorjalnego, przekazuje przedstawicielstwu tego samorządu właściwy zakres ustawodawstwa, zwłaszcza z dziedziny administracji, kultury i gospodarstwa, który zostanie bliżej określony ustawami państwowymi.

Rozporządzenia władzy, z których wynikają prawa lub obowiązki obywateli, mają moc obowiązującą tylko wtedy, gdy zostały wydane z upoważnienia ustawy i z powołaniem się na nią.

Artykuł 4. Ustawa państwowa ustala corocznie budżet Państwa na rok następny.

Artykuł 5. Ustalenie stanu liczebnego wojska i zezwalanie na coroczny pobór rekruta może nastąpić jedynie w drodze ustawodawczej.

Artykuł 6. Zaciągnięcie pożyczki państwowej, zbycie, zmiana i obciążenie nieruchomości majątku państwowego, nałożenie podatków i opłat publicznych, ustanowienie cel i monopolów, ustalenie systemu monetarnego, jakoteż przyjęcie gwarancji finansowej przez Państwo — może nastąpić tylko na mocy ustawy.

Artykuł 7. Rząd przedstawi corocznie zamknięcie rachunków państwowych do parlamentarnego zatwierdzenia.

Artykuł 8. Sposób wykonania parlamentarnej kontroli nad długami Państwa określi oddzielna ustawa.

Artykuł 9. Do kontroli całej administracji państwowej pod względem finansowym, badania zamknięć rachunków Państwa, przedkładania corocznie Sejmowi wniosku o udzieleniu lub odmówieniu Rządowi absolutorium — jest powołana Najwyższa Izba Kontroli, oparta na zasadzie kolegialności i niezależności sędziowskiej członków jej kolegium usuwających tylko uchwałą Sejmu, większością $\frac{2}{3}$ głosujących. Organizację Najwyższej Izby Kontroli i sposób jej działania określi szczegółowo osobna ustawa.

Prezes Najwyższej Izby Kontroli zajmuje stanowisko równorzędne ministrowi, nie wchodzi jednak w skład Rady Ministrów, a jest za sprawowanie swego urzędu i za podległych mu urzędników odpowiedzialny bezpośrednio przed Sejmem.

Artykuł 10. Prawo inicjatywy ustawodawczej przysługuje Rządowi i Sejmowi. Wnioski i projekty ustaw, pociągające za sobą wydatki ze Skarbu Państwa, muszą podawać sposób ich zużycia i pokrycia.

Artykuł 11. Sejm składa się z posłów, wybranych na lat pięć, licząc od dnia otwarcia Sejmu, w głosowaniu powszechnym, tajnym, bezpośrednim, równym i stosunkowym.

Artykuł 12. Prawo wybierania ma każdy obywatel polski bez różnicy płci, który w dniu ogłoszenia wyborów ukończył lat 21, używa w pełni praw cywilnych i zamieszkuje w okręgu wyborczym przynajmniej od przedednia ogłoszenia wyborów w „Dzienniku Ustaw”. Prawo głosowania może być wykonywane tylko osobiście. Wojskowi w służbie czynnej nie mają prawa głosowania.

Artykuł 13. Prawo wybieralności ma każdy obywatel, mający prawo wybierania do Sejmu, nie wyjmując wojskowych w służbie czynnej, niezależnie od miejsca zamieszkania o ile ukończył lat 25.

Artykuł 14. Nie mogą korzystać z prawa wyborczego obywatele, skazani za przestępstwa, które określi ordynacja wyborcza, jako pociągające za sobą czasową lub stałą utratę prawa wybierania, wybieralności, a także piastowania mandatu poselskiego.

Artykuł 15. Państwowi urzędnicy administracyjni, skarbowi i sądowi nie mogą być wybierani w tych okręgach, w których pełnią swą służbę. Przepis ten nie dotyczy urzędników, pełniących swą służbę przy władzach centralnych.

Artykuł 16. Pracownicy państwowi i samorządowi, z chwilą wyboru na posła, otrzymują na czas trwania mandatu poselskiego urlop. Lata, spędzone na wykonaniu mandatu poselskiego, liczą się do lat służby.

Przepis ten nie dotyczy ministrów, podsekretarzy stanu i profesorów wyższych uczelni.

Artykuł 17. Poseł, powołany do płatnej służby państwowej, traci mandat; przepis ten nie dotyczy powołania na stanowisko ministrów podsekretarzy stanu i profesorów wyższych uczelni.

Artykuł 18. Ordynacja wyborcza określi sposób wyboru posłów sejmowych.

Artykuł 19. Sejm sprawdza ważność wyborów niezaprotowanych. O ważności wyborów zaprotowanych rozstrzyga Sąd Najwyższy.

Artykuł 20. Posłowie są przedstawicielami całego narodu i nie są krępowani żadnymi instrukcjami wyborców.

Posłowie składają na ręce Marszałka wobec Izby następujące ślubowanie:

„Ślubuję uroczyście, jako poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, wedle najlep-

szego mego rozumienia i zgodnie z sumieniem, rzetelnie pracować wyłącznie dla dobra Państwa Polskiego, jako całości”.

Artykuł 21. Posłowie nie mogą być pociągani do odpowiedzialności za swoją działalność w Sejmie, lub poza Sejmem, wchodzącą w zakres wykonania mandatu poselskiego, ani w czasie trwania mandatu, ani po jego wygaśnięciu. Za jego przemówienia i odczytania się, tudzież manifestacje w Sejmie, posłowie odpowiadają tylko przed Sejmem. Za naruszenie prawa osoby trzeciej, mogą być pociągnięci do odpowiedzialności sądowej, o ile władza sądowa uzyska na to zezwolenie Sejmu.

Postępowanie karno-sądowe, karno-administracyjne lub dyscyplinarne, wdrożone przeciw posłowi przed uzyskaniem mandatu poselskiego, ulegnie na żądanie Sejmu zawieszeniu aż do wygaśnięcia mandatu.

Bieg przedawnienia przeciw posłowi w postępowaniu karnem ulega przerwie na czas trwania mandatu poselskiego.

Przez cały czas trwania mandatu, posłowie nie mogą być pociągani do odpowiedzialności karno-sądowej, karno-administracyjnej i dyscyplinarnej, ani pozbawieni wolności bez zezwolenia Sejmu. W wypadku schwytania posła na gorącym uczynku zbrodni politycznej jeżeli jego przytrzymanie jest niezbędne dla zabezpieczenia wymiaru sprawiedliwości, względnie dla unieszkodliwienia skutków przestępstwa, władza sądowa ma obowiązek bezzwłocznego zawiadomienia o tem Marszałka Sejmu dla uzyskania zezwolenia Sejmu na areszt i dalsze postępowanie karne. Na żądanie Marszałka przytrzymany musi być niezwłocznie uwolniony.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Echa raportu gen. Hakinga.

Rezolucja protestująca Kościerzan.

Kościerzyna, 18. 3.

Przed kilku dniami odbył się tu olbrzymi wiec demonstracyjny przeciw raportowi gen. Hakinga, na którym zebrani w liczbie około 5000 Kościerzanie jednomyślnie uchwalili następującą rezolucję:

My ludność miasta Kościerzyny i powiatu kościerskiego, zebrana na wiecu protestacyjnym przeciwko słowom gen. Hakinga, Wysokiego Komisarza Ligi Narodów na W. M. Gdańsk, w liczbie około 5000 osób wzywamy Rząd Polski i Sejm Ustawodawczy

1. do założenia jak najenergiczniejszego protestu przeciwko wywodom generała Hakinga, zawartym w memorjałach do Ligi Narodów, dotyczącym mandatu obrony militarnej Gdańska, jakoby ludność korytarza polskiego przyjęła z radością wojska niemieckie.

SWIADECTWO RADNYCH Gdy Fryderyk NIEMIECKICH GDANSKA ryk Wielki naciskał na Gdańszczan, aby odpadli od Polski i przyłączyli się do Prus, „Trzeci Ordyn (rady miejskiej) nie chciał ani „słyszeć o tem, a nawet przeciwnie zawiadomił o tem gieldą kupiecką i cechy, które zgromadziwszy się natychmiast, na „publicznych wykrzykiwały miejscach, „że wolą raczej, iżby ich w „zawalich zagrzebano miasta, niżby „miali zezwolić na żądane zwierzchnictwo... Gmina groziła śmiercią każdemu, który śmiał działać przeciwnie, a „nawet rzucić się odgrazała na komisarza „i rezydenta pruskiego, gdyby się pokazał na ulicy”. (Relacja Gereta 11 czerwca 1774; Schmitt, Materjały, II, str. 249).

Tak ci to Gdańszczanie odznęwali się rozpaczliwie od Hohenzollernów. CABINETSDRE Fryderyka W. z 13 października 1773 (Preuss, Urkundenb. IV) przykazywała więc ze zemsty, odprowadzić bieg rzeki Raduni, zaopartąjącej Gdańsk w wodę słodką, i odciąć wodociągi miejskie, aby tym środkiem zmusić miasto do zdrady Polski.

NIEMCY GDANSKY tak wtedy imieniem BARTH I RICHTER, Gdańska prosili o pomoc przed Hohenzollernami, Króla Polskiego, Stanisława Augusta: „Najjaśniejszy i najlaskawszy Królu i Panie „nasz, mały ludek gdański, którego sie „dziba na kułi ziemskiej ledwo miejsce „nikłego zajmuje mrowiska... „oddawna „już nie jest szczęśliwym, i ciężko wzd-

„chając, oczekuje ratunku i pocieszenia, „a jednak dotychczas nie uległ... Kęs chleba i wolność! oto wołanie nasze... Najjaśniejszy Panie, nasze terytorjum zostało rozszarpane; przystań nasza, do której przysługującego sobie prawa własności nigdy nie rzekło się miasto, jest we „władaniu obcego, potężnego mocarstwa... „Nie możemy istnieć dłużej, jeśli wydarto „nam posiadłość terytorjalną i portowa „nie będzie nam zwroconą... Najjaśniejszy Panie, stoimy zrozpaczeni na strasnej „skale, otoczeni dokoła najokropniejszą „lejącą falą... Jeśli nie wskażesz nam, jak „wyrócić do straconej... stałej drogi naszej... to niechajemy w zalejącą otchłań „runąć musimy”. („Das kleine Völkchen der Danziger... war lange nicht mehr glücklich und seufzete nur, wartete... auf Hilfe und Trost und erlag nicht... Eine Brodkruste und Freiheit! das die Lösung der Einwohner... Sire, unser Territorium ist zerstückt, der Hafen ist noch immer im Besitz einer mächtigen fremden Macht. Sire, wir stehen verzweifelt auf einem schroffen Felsen, von der schwarzen Brandung umgeben... Geruhen Ew. Kgl. Majestät uns auf unsren gebahnten Weg, den wir seit 18 Jahren umsonst suchen, durch einen Richtsteig zu führen, oder wir müssen in die Brandung herab“).

SWIADECTWO OFICJALNE Z końcem lutego RZĄDU PRUSKIEGO, tego 1793 r. w deklaracji „względem objęcia miasta i terytorjum gdańskiego” pisał Fryderyk

BOLESŁAW BOURDON. Odezwa Przeszłości.

„Siegt, oder wenn der Preuss
Sich wider uns empört,
Sterbt, eine Stabenwelt
Sist unzer nicht mehr werth“.

Dwuwersz na Artushofie
(1. VI. 1774.)

OBYWATELE NIEMIECCY GDANSKA!

Ja, Przeszłość W. M. Gdańska, wsłan z pośrodków kart dokumentów w archiwach, zesłałam z istniejących do dziś pomników i napisów i wołam do was!

Iżby zapytać was obywatele, przecz przypomniałście o Mnie za podszeptem obłudy i chytrkości?

Iżbyście przestali o tych sprawach utrzymywać i żyć niezgodnie z duchem Moim.

Posłuchajcie, pouczajcie siebie i dzieci wasze:

TRAKTAT „S. M. le roi de Prusse-PODZIAŁOWY „se... se desistant en PRUSKO-AUSTRJ. „même temps de toute prétention sur la ville de Dantzig, „prendra, en guise d'équivalent, le reste „de la Prusse polonaise (J. M. Król Pruski... zrzekając się równocześnie wszelkich pretensji do miasta Gdańska, otrzyma tytułem równowartości, resztę Prus polskich“).

TRAKTAT PODZIAŁO- „Miasto Gdańsk WY PRUSKO-POLSKI. „z jego terytorjum wyłączając... wyrzekając się (król „pruski) wszelkiej pretensji do m. Gdańska y do jego terytorjum“.

SWIADECTWO GDAN- Tenci sam król SZCZANKI JOANNY pruski, Fryderyk SCHOPPENHAUER ryk Wielki, nie bacząc na oba traktaty, natychmiast wtargnął przemocą do obrębów przedmiejskich Gdańska, niewątpliwie dobra muncypalne zagarnął do swego zaboru polskiego, otoczył swymi szlabanami celnymi wszystkie wrota, szkanował obywateli gdańskich; w połowie września 1772 r. wtargnął do środka terytorjum gdańskiego; wojska pruskie zajęły Langfuhr, Altschottland i co najgłośniejsza, opanowały sam port gdański, Neufahrwasser. Wówczas to prawowita Gdańszczanka, patryjuszka miejska a wybitna pisarka niemiecka i matka sławnego filozofa niemieckiego, Joanna Schoppenhauer, takimi łzami świadczyła o sobie i przeciw Fryderykowi Wielkiemu:

„Er überfiel wie ein Vampyr meine, dem Verderben geweihte Vaterstadt und saugte jahrelang ihr bis zur völligen Entkräftung das Mark des Lebens aus (napadł jak wampir na moje nieszczęśliwe, skazane na zagładę miasto rodzinne i wysysał z niego soki żywotne, przez lata całe, aż do zupełnego wyczerpania“).

Szantaż Niemiec wobec Polski.

Z kół przemysłowców górnośląskich otrzymał poseł dr. Meissner dokument, w którym odzwierciedla się w całej swej nagości i brutalności polityka szantażu, uprawiana przez Niemcy wobec Polski, polityka, dążąca za pomocą gospodarczego bojkotu Polski, sprzeciwiającego się traktowi wersalskiemu, wymusić od rządu polskiego rezygnację z praw, przysługujących Polsce na podstawie tegoż traktatu kosztem Niemiec. Dokumentem wspomnianym jest okólnik, rozesłany przez związek niemieckich zakładów budowy maszyn do członków swych, niezadowolonych z zakazu wywozu do Polski towarów, a w szczególności maszyn i ich części rezerwowych. Okólnik brzmi w dosłownym tłumaczeniu, jak następuje:

„Dotyczy: zakazu wywozu do Polski. Wielka liczba zażaleń, pochodzących z kół członków związku niemieckich zakładów budowy maszyn, a dotyczących zakazu wywozu do Polski, zażaleń, które jasno oświełają szkodliwe wpływy tych zażaleń na niemiecką budowę maszyn, spowodowała nas do ponownego żądania od odnośnych władz wyjaśnienia swego stanowiska, boć już w połowie listopada 1920 r. przedłożyliśmy im życzenia niemieckiego przemysłu budowy maszyn.

„Zainterpelowany w tej kwestii referent komisarza państwowego dla wywozu i przywozu przyznał wprawdzie zażaleniom tym słuszość; rząd uważa jednakowoż surowe przeprowadzenie zakazu wywozu do Polski za wskazane, ażeby osiągnąć zamierzony cel. Skutki już teraz są widoczne, bo polski przemysł, a szczególnie przemysł maszynowy jest już dzisiaj po większej części unieruchomiony, ponieważ Polska skazana jest na przywóz maszyn i ich części składowych i zapasowych bezwzględnie na Niemcy. Dostawy z innych państw zostały dokonane tylko w szczupłych rozmiarach, dlatego, że Polsce odmawia się kredytu, a potem z tej przyczyny, że zakup jest za drogi wskutek wielkich różnic walutowych. Stosunki te, które wielce szkodzą Polsce spowodowały już zażalenie u Rady Ambasadorów, co jest najlepszym dowodem skuteczności dokonanych zażaleń.

„Wstępne rokowania z Polakami nad nagłymi sprawami gospodarczymi (stanowisko rządu polskiego do kwestji opcji, likwidacji niemieckich osadników w ziemiach odstąpionych, potrzeby szkół i rozrachunku waluty), których uregulowanie chce się wywalczyć zakazem wywozu do Polski, wprawdzie już zakończone, jednakowoż panowie, spodziewani w Berlinie, nie zjawili się na decydującym zebraniu z powodu, że w Polsce skierowana jest cała uwaga na kwestję śląską.

„Odwołanie się na rozporządzenie komisarza państwowego z dnia 24 listopada 1920 r., dotyczące wypadków wyjątko-

Po uchwaleniu konstytucji.

Warszawa. (EE.) Radio. W czasie onegdajszego głosowania nad konstytucją „En bloc“ część socjalistów głosowała wbrew uchwale partji za konstytucją.

Korpus dyplomatyczny warszawski złożył życzenia marszałkowi Trąpczyńskiemu z powodu uchwalenia konstytucji.

Związek banków uchwalił wczoraj złożyć pięć milionów marek marszałkowi

Trąpczyńskiemu na pamiątkę uchwalenia konstytucji.

Wczorajsze posiedzenie Rady m. Warszawy miało charakter uroczysty. Uchwalono nazwać jeden z placów miasta: Placem Konstytucji.

Związek lud. nar. złożył wniosek, by wydrukować i rozdać milion egzemplarzy konstytucji najwyższej klasie szkół powszechnych i poświęcić 10 godzin nauczania konstytucji.

Dalsze sankcje.

Essen, 18 marca. Wczoraj obsadzili wojska francuskie i belgijskie, przybyłe na samochodach pancernych, dalsze miasto Ruhry-Wühlheim.

Dotąd nie nadeszły inne szczegóły tego stosowania sankcji w dalszym ciągu.

Przed wkroczeniem wojsk koalicyjnych do Bawarii.

Angielska Izba Gmin za okupacją Monachium.

Londyn, 19 marca.

W angielskiej Izbie Gmin postawili stronnictwa bloku narodowego wnioski, by zmusić Bawarię do rozwiązania swych formacji zbrojnych przez oku-

pację części terytorjum bawarskiego oraz stolicy Monachium.

Bonar Law oświadczył w dyskusji, że użycie represali wobec Bawarii będzie konieczne.

wych, w których można na wewóz do Polski pozwolić, spotkało się u referenta komisarza państwowego z oświadczeniem, że to jest tylko furtka, którą sobie pozostawiono dla szczególnych wypadków, ażeby nie mieć związanych rąk; mianowicie idzie o te artykuły, które polskiego przemysłu wzmocnić nie mogą, a raczej majątek narodowy poszkodują, jak w pierwszym rzędzie artykuły luksusowe, karty do gry itd. — Związek niemieckich zakładów budowy maszyn.

Okólnik ten mówi słowami tak jasnymi, że zbyteczne są wszelkie komentarze dla zilustrowania polityki niemieckiej, pragnącej zniszczyć polski przemysł i uzależnić Polskę od Niemiec, a drwiący sobie z przepisów traktatu wersalskiego. Czy się spełnią pobożne życzenia niemieckie, czy przemysł polski będzie wskutek niemieckiego bojkotu skazany na zamarcie, to rzecz inna. Jak wiadomo, przedstawiciele przemysłu naszego i kupiectwa uchwalili na zebraniu w Poznaniu, że nie życzą sobie układów z Niemcami, że potrafią sobie pomóc w inny sposób i są przekonani, że zdołają uniezależnić się od przemysłu niemieckiego przez wytworzenie własnych warsztatów przeróbek surowców. Ale to rzecz inna; szantaż zostanie szantażem, bezprawie bezprawiem. To też słusznie Zw. Lud.-Nar. złożył w tej sprawie do laski marszałkowskiej wniosek nagły, w którym „wzywa rząd, ażeby o powyższej wspomnianym dokumencie poinformował sprzymierzoną Radę Najwyższą i spowodował wywarcie przez nią stanowczego na rząd niemiecki nacisku, aby Niemcy natychmiast i bezwzględnie wykonały w stosunku do Polski przepisy traktatu wersalskiego i zaniechały swej polityki szantażu wobec Polski.“

Wobec jawnie wrogiego nastroju mieszkańców Gdańska, nowy ich monarcha, Fryderyk Wilhelm II, wołał nie pokazywać się w ich mieście, o które tak długo się dobijał. Kiedy jego następca, młody Fryderyk Wilhelm II, z piękną królową Luizą, zjechał do Gdańska „pomimo urzędowych świetności i festynów, z nadzwyczaj chłodnem ze strony mieszczanństwa spotkał się przyjęciem. Niczego też pożytecznego dla miasta nie uczynił“, jak to bywało ongi za odwiedzin królów polskich, tryumfalnie w Gdańsku witanych.

TAJNA rodowitego Bremeńczyka, INSTRUKCJA posła gdańskiego w Pałacu GDAŃSKA rzyżu, przesłana mu w DLA KEIDLA, styczniu 1813 r. wobec przewidywanej przebudowy Europy, ustalała wytyczne dążenia gdańskie. Powrót Gdańska pod berko pruskie był tutaj zupełnie wyjątkowy, jako zło największe, zgoła niedopuszczalne. Ale i ustrój Gdańska, jako wolnego miasta, uznany był w tej instrukcji za niepożądany i nań należało niepożądane, albowiem „Gdańsk zaś Freistadt, auch mit allen Hoheitsrechten versehen... sich nicht behaupten könne“. (Porównaj oświadczenia senatu i prasy gdańskiej z 1921 roku w sprawie suwerenności Gdańska. Przyp. Red.)

ROZRUCHY nieznane dawniej w Gdańsku, ULICZNE, sku, wybuchały skutkiem kryzysu gospodarczego przez odłączenie go od naturalnej żywicieli, Polski, — po

Rada portowa Gdańska i fabryka broni przed Ligą Narodów.

Korespondent „Gazety Warszawskiej“ przesyła z Paryża następujące szczegóły dotyczące sprawy mianowania przewodniczącego Rady portu, jak również fa bryki broni w Gdańsku:

Według konwencji polsko-gdańskiej Liga Narodów miała wybrać przewodniczącego Rady portowej w Gdańsku. Sprawa ta zajęła się Liga Narodów z końca lutego b. r. a, uważając ją za rzecz ściśle wewnętrzną, nie zaproszono na posiedzenie polskiego delegata p. Askenazego. Do piero na skutek jego energicznych protestów zmieniono zdanie w ostatniej chwili. Raport w sprawie nominacji przewodniczącego Rady portowej odczytał wicehrabia Iszii między innymi:

„Jest rzeczą jasną, że Liga Narodów nie może się nie interesować działalnością Rady Portowej. Zatargi pomiędzy Gdańskiem a Polską, jakie mogłyby wyniknąć w łonie Rady, będą mogły, w myśl art. 103, 2-go ustępu Traktatu Wersalskiego być przedkładane w pierwszej instancji za równo przez Polskę jak i przez Gdańsk Wysokiemu Komisarzowi Ligi Narodów

Następnie zaproponował wicehr. Iszii aby pensja przewodniczącego Rady Portowej wynosiła 2.000 funtów st. roczni. Potem przewodniczący zebrania, p. de Cunha, wysunął kandydaturę pułk. de Reynier'a, która została przyjęta. Były także dwie inne kandydatury, a mianowicie pułkowników szwajcarskich Chivonnes z Lozanny i Hansa bar. Piffen d'Altishofen z Genewy, którzy jednak na proponowane im stanowiska się nie zgodzili.

Przewodniczący Rady Portowej pułkownik de Reynier jest rodem z Genewy. Studja techniczne odbył w Niemczech i potem w Anglii. Przez lat kilkanaście służył w inżynierii armji szwajcarskiej. Pod czas wojny przebywał w Paryżu, gdzie był przedstawicielem organizacji Société de Surveillance Suisse, mającej na celu kontrolowanie i regulowanie dostawy surowców, idących z krajów sprzymierzonych do Szwajcarii oraz badanie, aby surowce te nie dostawały się do Niemiec i Austrii.

Jak wiadomo, zwrócił się dr. Sahm do Ligi Narodów z prośbą, aby pozwolono wykonać zamówienie rządu peruwiańskiego na 50.000 karabinów w „Danziger Gewehr Fabrik“. Motywował powyższą prośbę tem, że w przeciwnym razie setki robotników straciłyby zarobek. Jakkolwiek zarówno p. Attolico, jakoteż tem bardziej gen. Haking popierali wniosek dr. Sahma, to jednak Rada Ligi Narodów na posiedzeniu w dniu 26 lutego b. r. przyjęła do wiadomości raport wicehrabiego Iszii, w którym tenże wywoził:

„Choć Liga Narodów powinna mieć na widoku gospodarczy rozkwit Gdańska, uważam jednak, że nie może ona wziąć na siebie odpowiedzialności za powiększanie ilości broni, jaka się dziś na świecie znajduje... Myślę, że moi koledzy zgodzą się

„Ludność Pomorza powitałaby z radością wojska niemieckie w korytarzu gdańskim“. (Przyp. Red.)

SPRAWOZDANIE zarzucało wprost w PRZEŁOŻONYCH roku 1907 rządowi KUPIECTWA pruskiemu, że „nasz GDAŃSKIEGO „(gdański) zbyt do „Polski południowej coła się na rzecz „Szczecina, cieszącego się niższymi taryfami kolejowymi, pomimo większej odległości. Okoliczność ta źle wpłynęła również na nasz handel spedycyjny“.

A iże tak się rzecz ma po prawdziwości i świadectwie historii, przeło obywateli niemieccy Gdańska nawróćcie się z drogi fałszywej dzisiejszych waszych myśli!

Dan w Gdańsku 20 marta 1921

i przypieczętowano herbem bandery gdańskiej, na którym dwa krzyże widne ci są, okryte koroną polską, polu czerwonym.

Jeden egzemplarz odezwy tej utwierdźcie u bramy gmachu „Generalkommando“.

Wilhelm II. „Nie wspominając tu nic o małym przyjaznym tego miasta (Gdańska) od lat wielu ku Królowi J. M. (Pruskiemu) sentymentach, to rzeczą jest pewną...“ „Należać będzie do mieszkańców Gdańska zasklepić sobie przez postępowanie łagodne i roztropne na łaskę Króla JM. (Pruskiego), dobrowolnie przyjmując wojsko Jego Królewskiej Mości...“

Zas Schleinitz, prezydent regenc. Prus Zachodnich tak się 7 maja 1793 na i g r a w a ł u r z ę d o w o z Gdańszczan:

„Bei der Besitznahme Westpreussens befand sich Danzig in einem blühenden Zustande... (Cóż na to Wysoki Komisarz Haking? Przyp. Red.) Ein ununterbrochenes Glück hätte vielleicht Übermuth, Üppigkeit und Hartherzigkeit erzeugen können... (Ihr) wäret vielleicht mit weniger Innbrunst in seine (des Königs von Preussen) Vaterarme geflogen. Euer Sinken müsste also dazu dienen, euer Aufblühen, euer Steigen desto mehr zu verherrlichen“. (Przy objęciu w posiadanie Prus Zachodnich Gdańsk znajdował się w kwitnym stanie. Nieprzerwane szczęście wywołałoby może zuchwałość, zarozumiałość i zatwardziałość... Bylibyście może z mniejszym zapalem wpadli w jego (króla pruskiego) ojcowskie ramiona. Wasze poniesienie miało więc posłużyć do tego, aby tem bardziej uświetnić wasz rozkwit i wywyższenie).

BORG PAPIEROSY
premijowane.

trzykroć, a to: we wrześniu 1810, w sierpniu 1821 i w maju 1822. (Porównaj przesilenie żywnościowe i projekty nowych 40 milionowych podatków dra Volk-manna w marcu 1921 tj. w samą prawie 100 letnią rocznicę historyczną. Przyp. Red.)

ZGROMADZENIE w Gdańsku, nawet w STARSZYCH 1863 r., mimo grózb KORPORACJI Bismarcka, wystąpiło KUPIECKICH z oświadczeniem, potępiającem tajną konwencję prusko-rosyjską, godzącą w powstanie polskie i w ogóle całą, skierowaną przeciw Polsce, politykę rządu berlińskiego. (Porównaj protest senatu gdańskiego z 1921 r. przeciw odezwie plebiscytowej antipruskiej w sprawie G. Śląska, podpisanej przez prezesa kolei pomorskich, Czarnowskiego. Przyp. Red.)

POSEŁ GDAŃSKI roku nazwał ustawy RICKERT w 1885 bismarkowskie „ciossem poprostu zabójczym“ dla handlu i dobrobytu swego miasta. (Porównaj raport gen. Hakinga z 1921 r., w którym powiedziano, że „Niemcy są lepszymi administratorami“, niż Polacy. Przyp. Red.)

DERKOWSKI choć załaził się (1885), poeta KASZUBSKI, że „Me Kaszube jesz strzezeme Polsci mórsciech granic A w Warszawie naszymi braco mają naju za nic“, przecie pierwszy rzucił lapidarne hasło: „Nima Kaszeb bez Poloni A bez Kaszeb Polsci“. (Porównaj znane słowa:

na to, iż Gdańsk szybciej zakwitnie gospodarczo, kiedy zaprzestanie fabrykacji broni, a stworzy przedsiębiorstwa przemysłowe o charakterze więcej produkcyjnym. Jestem więc zdania, że rozważywszy wszystkie okoliczności, Rada nie powinna pozwolić na wykonanie obstalunku 50.000 karabinów dla Peru. Uważam również, że Rada nie może się zgodzić na sugestję Wysokiego Komisarza (gen. Hakinga), który proponuje pozwolić manufakturze gdańskiej na fabrykację broni w ciągu lat 3. Poza to, co się tyczy obecnej fabrykacji broni w Gdańsku, nie uważam wcale, aby Rada, przez swą rezolucję z dnia 17 listopada 1920 r., chciała narzucić Gdańskowi konieczność uzyskania pozwolenia na wykonanie fabrykacji, rozpoczętej przed ukończeniem Wolnego Miasta, w myśl regularnego kontraktu, który może być wykonany w krótkim przeciągu czasu. Pomimo to jestem zdania, że i te fabrykacje powinny się odbywać pod dozorem Wysokiego Komisarza.

W rezultacie Liga Narodów nie pozwoliła na fabrykację karabinów w Gdańsku.

Stosunki etnograficzne w ziemi wileńskiej.

Sprawa Wileńszczyzny i sporu polsko-litewskiego weszła w nowe stadium, albowiem Liga Narodów zleciła tę rzecz bezpośredniemu porozumieniu między Polską a Litwą pod przewodnictwem p. Hymansa. Ponieważ do niedawna pomawiano nas zewsząd o imperjalizm, koniecznym jest oparcie się o momenty obiektywne nie ulegające wątpliwości. Najpewniejszym pod tym względem sprawdzianem, stwierdzającym, która strona ma słuszość, jest statystyka.

W tej kwestii wydał prof. E. Romer statystykę gruntownie opracowaną. Nawet obcy musieli przyznać, że materiał statystyczny, dostarczony przez Polaków, a zwłaszcza przez prof. Romera jest bardzo dobry i zgodny z prawdą. Przedewszystkiem interesuje nas t. zw. Litwa środkowa t. j. część Wileńszczyzny, zajęta przez gen. Żeligowskiego. Obszar ten obejmuje Wilno oraz części czterech dawnych powiatów: wileńskiego, trockiego, święciańskiego i oszmiańskiego, razem czterdzieści kilka gmin.

Ogólna liczba ludności wynosi 474.021, a mianowicie: Polaków 331.993 czyli 70 proc., Żydów 62.887 — 13,3 proc., Litwinów 25.996 — 5,5 proc., Białorusinów 24.274 — 5,1 proc., innych narodowości 18.727 — 4 proc., t. zw. „tutejszych” 10.124 — 2,1 proc.

Już te liczby ogólne wskazują nam dokładnie, jaki jest stan rzeczy w tym kraju, który Litwini pragną zabrać, jako, ich zdaniem, bezspornie do nich należący, pomimo, że liczy tylko 5,5 proc. ludności litewskiej wobec 70 proc. polskiej.

Również wymowne są liczby, dotyczące poszczególnych gmin, z których na 47 od 90 do 100 proc. ludności polskiej liczy gmin 22, od 70 do 90 proc. gmin 9, od 50 do 70 proc. gmin 6, czyli ogółem gmin o ludności polskiej ponad 50 proc. — 37 (79 proc.); poza tem istnieje 1 gmina o względnej większości polskiej, 3 gminy o większości litewskiej, 2 — białoruskiej, 1 — rosyjskiej, 1 — „tutejszej”, 1 o względnej większości żydowskiej i 1 o ludności bliżej nieokreślonej. Gminy niepolskie istnieją w powiecie święciańskim na północy-wschodzie (3 gminy litewskie) i południo-wschodzie (2 gminy białoruskie); pozostała część jest czysto polska, a powiat wileński nie liczy ani jednej gminy, posiadającej mniej, niż 90 proc. Polaków.

Jeżeli włączymy teraz do terytorium t. zw. „Litwy środkowej” pas ziemi, położony na południe, przynależny Litwie kowieńskiej przez bołzewików (na mocy anulowanego siłą faktu naszego zwycięstwa traktatu litewsko-bołszewickiego z lipca roku 1920), obejmujący resztę (z wyjątkiem dwu gmin) powiatu oszmiańskiego, powiat lidzki i północną część powiatu grodzieńskiego, t. j. terytorium, o które Litwa kowieńska również pretenduje, liczby będą się przedstawiały, jak następuje: ogólna liczba mieszkalców wynosi 862.380, z tego Polaków 583.058, czyli 67,6 proc., Żydów 97.788 — 11,3 proc., Białorusinów 84.246 — 9,3 proc., t. zw. „tutejszych” 35.987 — 4,2 proc., Litwinów 31.804 — 3,7 proc., innych narodowości 29.347 — 3,4 proc.

Co się tyczy rozkładu ludności według gmin, to na ich ogólną liczbę 98 liczy od 90 do 100 proc. ludności polskiej gmin 37,

od 70 do 90 proc. gmin 21, od 50 do 70 proc. gmin 16, czyli gmin z większości absolutną ludności polskiej jest 74 (75 proc.); poza tem są 2 gminy o względnej większości polskiej, 12 gmin o większości białoruskiej, 3 — litewskiej, 3 — „tutejszej”, 2 — żydowskiej, 1 — rosyjskiej, 1 — nieokreślonej.

Z powyższego zestawienia widzimy zatem, jak daleko idą nasze „imperjalistyczne” żądania i jak wielka „krzywda” dzieje się Litwinom. Obszary te muszą więc przypaść Polsce i to nie w drodze jakiejś federacji, lecz bezpośredniego organicznego połączenia się z Polską.

„Józef Piłsudski” nowy okręt polski.

Zakupiwszy przez wice-prezesa swego, p. K. Pomierskiego (bawiącego obecnie w Gdańsku, Carlton Hotel) wielki statek pasażersko-pocztowy „Mitau”, który niezadługo wyjedzie jako „JÓZEF PIŁSUDSKI” pod polską flagą, z Gdańska do Nowego Yorku, Towarzystwo Polskiej Żeglugi Morskiej (Polish Navigation Company, Inc. 1777 Broadway, New York) pozwala sobie zakomunikować następujące dane:

Nowozakupiony parowiec został zbudowany w Glasgowie przez firmę „Fairfield Shipbuilding & Engineering Co.” na rachunek „Ostasiatick Kompagni” w Kopenhadze jako luksusowy statek pasażerski. Na nim odbył w r. 1908 król duński podróż swą, do Islandji. Statek ma 415

Kto dba o bezpieczeństwo swojej gotowizny,

Kto chce zachować tajemnicę swoich funduszów,

Kto chce łatwo podjąć gotówkę każdej chwili i na całym obszarze Państwa,

Ten niech otworzy sobie konto czekowe lub oszczędnościowe

w Pocztovej Kasie Oszczędności w Warszawie,

której wkłady łącznie z depozytami przekroczyły już

sumę 6 miliardów mk.

Szczegółowych informacji udzieli każdy urząd pocztowy
oraz Delegacja P. K. O. w Warszawie
(Korespondencja z P. K. O. jest wolna od opłaty pocztowej).

410

stóp długości, 45 st. szerokości, 31 st. wysokości; średnie zanurzenie wynosi przeszło 20 stóp, pojemność wraz z paliwem ca. 6500 ton. Okręt jest zaopatrzony w cztery pokłady i wielką ilość kabin; może pomieścić około 900 pasażerów trzeciej i 100 drugiej i pierwszej klasy, oraz 75 ludzi załogi. Prócz tego może zabrać przeszło 3000 ton ładunku.

Obecnie statek ulega gruntownemu odnowieniu i zostaje zaopatrzony w wszelkie nowożytnie ulepszenia, przedewszystkiem pod względem urządzenia trzeciej klasy pasażerskiej, w której w przeciwieństwie do innych linii okrętowych, nie będzie wspólnych pomieszczeń dla emigrantów, lecz wyłącznie tylko kajuty typu „improved third class”, osobne sale jadalne, bar itd. Statek będzie również zaopatrzony w stację radio-telegraficzną.

Zaznaczyć należy, że jest to pierwszy statek transatlantyczny w ogóle, który wyjeżdża pod polską flagą i z polską załogą.

Nawiązując do powyższego komunikatu, Towarzystwo Polskiej Żeglugi Morskiej pozwala sobie zaznaczyć, że jest pierwszym i dotąd jedynym przedsiębiorstwem tego rodzaju, uzasadniającem działalność swoją na użytkowaniu wyłącznie polskiego kapitału i polskiej pracy. Statut Towarzystwa, oparty na zasadach demokratycznych, zapewnia poczynaniom jego celów pracy nawskroś narodowej, zmierzającej przedewszystkiem do stworzenia silnej polskiej floty handlowej, któraby wobec innych narodów świadczyła o naszej sile gospodarczej, i zdobyła nam na polu ekonomicznym tak samo zaszczytne miejsce, jakie pod względem politycznym wywalczyły nam ciężka ducha polskiego i bitność naszego oręcza.

O dalszych szczegółach działalności Towarzystwa prasa polska zawiadomi publiczność od czasu do czasu.

Sprawy polskie.

POLSKIE A NIEMIECKIE GWARANCJE NA GÓRNYM ŚLĄSKU.

W tych dniach przybyła pod przewodnictwem p. Musioli do Warszawy delegacja Górnoślazaków, wśród których znajdowali się także Niemcy, celem upewnienia się w sprawie gwarancji szczególnie odnośnie do autonomii i niepodzielności Górnego Śląska. Delegacja Górnoślaska otrzymała w sferach miodrajnych żądane gwarancje, przyczem zwrócono Górnoślazakom uwagę na pewne okoliczności, wykazujące, że gwarancje te dano poważnie a nie pod wpływem mającego się odbyć plebiscytu.

Sejm polski uchwalił jednogłośnie statut organiczny dla województwa śląskiego jeszcze dnia 15. lipca 1920, uzupełniając go następnie w dniu 11. b. m. w myśl objawionych życzeń Górnoślazaków. Niemcy zaś dopiero pod wpływem tej polskiej ustawy i celem jej przeciwdziałania zdecydowali się znacznie później dać Śląskowi autonomię. Polacy dają szeroki samorząd Górnemu Śląskowi bezwarunkowo i bez jakichkolwiek zastrzeżeń. Niemcy natomiast przyrzekają autonomię pod tym warunkiem, jeżeli Śląsk jej będzie sobie życzył. Ponieważ zaś dostatecznie są znane oszustwa polityczne Prus i niedotrzymanie przez nie umów politycznych, które uważają za świętek papieru, jest jasnym, że tych obietnic nie można brać poważnie.

Z polityki zagranicznej.

SEKWESTR KOŁOŃSKIEGO URZĘDU PODATKOWEGO. — I AMERYKA BIERZE UDZIAŁ W SANKCJACH?

Z Kolonii donoszą, iż Międzysojusznicza Komisja nadreńska okupacyjna zwróciła się do Stanów Zjednoczonych z propozycją, by na terytorjum okupowanem przez wojska amerykańskie też zaprowadzić zarządzenia sankcyjne Ententy. Koalicja zaskwestrowała niemiecki urząd finansowy w Kolonii, w którym złożone są podatki ludności całego obwodu okupowanego.

USTAWA O 50% PODATKU OD DO- WOZU NIEMIECKIEGO W FRAN- CUSKIEJ IZBIE DEPUTOWANYCH. ANGIELSKA IZBA GMIN PODATEK JUŻ PRZYJĘŁA.

Rząd francuski złożył w Izbie deputowanych projekt ustawy, na mocy której Francja pobierać będzie od dowożonych do Francji towarów niemieckich 50 procent podatku od wartości tych towarów. Angielska Izba Gmin przyjęła, jak wiadomo, już ustawę o podatku 50 procentowym od towarów niemieckich 218 przeciw 17 głosami.

OSOBLIWY ŻYD, BO NIEPRZYJACIEL NIEMCÓW.

Domaga się nalożenia kontrybucji i rekwiizycji w Niemczech.

Z Paryża donoszą, iż deputowany Mandel, wyznania mojżeszowego, był szef kancelarii Jerzego Clemenceau wystąpił w parlamencie francuskim ostro przeciw Niemcom ganiąc Brianda, że nie zmusił Niemców do wykonania zupełnego traktatu wersalskiego. Radził on zarekwirować materiały potrzebne dla odbudowy zniszczonych ziem francuskich przez wojska francuskie w Niemczech i nalożyć na miasta niemieckie kontrybucje.

PROTEST RZĄDU FRANCUSKIEGO PRZECIW GROZBOM SEECKTA.

Wiadomość, którą przed kilku dniami o mowie i pogrózkach niemieckiego szefa sztabu Seeckta, podawał specjalny nasz korespondent berliński, potwierdza się. Obecnie Francja założyła przeciw butnym słowom pruskiego generała protest, jka donosi agencja Dena.

DEMONSTRACJE 30 000 KOMUNI- STÓW W HAMBURGU.

W Hamburgu odbyły się, jak donosi „Rote Fahne”, wielkie demonstracje komunistów. Wygłaszano mowy agitujące za sojuszem z Rosją sowiecką, a zwracające się przeciw ustrojowi dotychczasowemu. Po mowach kom. Neumanna, Behringa i Hofimanna uformował się pochód, który z czerwonemi chorągwiąmi i odśpiewaniem pieśni rewolucyjnych kroczył przez ulice w sile blisko 30 000 ludzi. Wojsko niemieckie zabezpieczyło drutem kolczastym ratusz oraz pusta-wiało na ulicach karabiny maszynowe. Kilku głównych inicjatorów demonstracji aresztowała policja i wojsko.

NOWA TAJNA ORGANIZACJA WSZECHNIEMIECKA W BERLINIE.

Pod tytułem „Deutscher Herold” zorganizowała się w Berlinie nowa tajna organizacja wszechniemiecko-monarchistyczna. Do jej przywódców zaliczają się m. i. kapitan Heering oraz redaktorzy nacjonalistyczni Walle i Maurenbrecher.

POLITYKA KAHRA

PRZECIW KOALICJI.

Pisma niemieckie demokratyczne zwracają uwagę na szkodliwość słów prezydenta ministrów bawarskich Kahra, który oświadczył, że on nie może żądać, by obywatele niemieccy oddawali broń i ze swej ręki do tego dzieła nie dołożyli. Zarazem atoli Kahr musiał przyznać, że bawarskie „Einwohnerwehren” stoją całkowicie pod wpływem monarchistycznej partii.

Pisma nacjonalistyczne zaś cieszą się z tej „stanowczości” p. Kahra.

RZĄD SOWIECKI ARESZTUJE AMBA- SADORA GRUZINSKIEGO WRAZ Z CAŁYM PERSONELEM.

Komisja czerezwyczajki moskiewskiej kazała nagle otoczyć ambasadę gruzińską i aresztować wszystkich w ambasadzie obecnych, opieczętować papiery i zbadać wnętrza gmachu. Ma to być zemsta za uwięzienie przedstawiciela bolszewików Scheimanna z Tyflisu.

SPECJALNA DELEGACJA ANGIELSKA DO HARDINGA.

Wielka Brytania ma zamiar wysłania specjalnej delegacji do prezydenta Hardinga, która by nowemu prezydentowi złożyła swoje życzenia i omówiła wszystkie niezadowolone kwestie anglo-amerykańskie jak n. p. sprawę długów angielskich.

ZEMSTA PRZELANEJ KRWI.

Dokoła zamordowania Talaata Baszy. Morderstwo, które w tych dniach pojeł student armenijski Salomon Teilirian z Salmat w Persji, jest zemstą przelanej krwi.

Talaat Basza był najgorszym siepaczem chrześcijańskich Armeniów. On był głową młodotureckiego „komitetu” oraz inicjatorów o pomstę do nieba wojącego masakrowania Armeniów, które krwawym pokotem położyło liczne trupy chrześcijan w Azji Mniejszej.

Talaat Basza padł z ręki Armenicy z kuli rewolwerowej na Hardenbergstr. w Berlinie, gdzie się wybitny ten zbrodniarz i polityk ukrywał po katastrofalnej klęsce wojennej.

Talaat Basza, który pod przybranym nazwiskiem Sali Ali Beya, chciał u swych przyjaciół niemieckich się schronić, ma też główną część nieszczęścia swej Ojczyzny na sumieniu. On to bowiem zaprzęgnął Turcję całkowicie do rydwanu niemieckiego, aż stoczyła się razem z nim w przepaść.

ZWYCIĘSTWO LENINA — KLĘSKA TROCKIEGO.

Na wielkim kongresie komunistycznym w Moskwie odbyło się głosowanie nad polityką Lenina i Trockiego. Za umiarkowanymi ideami Lenina opowiedział się kongres 569 głosami, na politykę Trockiego zgodziło się tylko 56 głosów.

Kongres stwierdził, że samym Rosjanom niepodobna odbudować Rosji oraz że wobec tego należy udzielać koncesji zagranicy.

Kronika Pomorska.

Zjazd rybaków na Pomorzu. W dniu 2 kwietnia r. b. w Toruniu we Dworze Artusa odbędzie się zjazd rybaków polskich z Pomorza. Obrady zjazdu rozpoczyna się o godz. 1 po poł. Zjazd ten zwołuje redakcja „Rybaka Polskiego” na prośbę rybaków polskich z Pomorza i prezesa Tow. Rybackiego w Poznaniu, p. L. Dreczkowskiego. Rybacy polscy na Pomorzu, dziś bardzo rozprośzeni, odczuwają potrzebę utworzenia Tow. Rybackiego, jakie ma już Poznańskie. Sprawę zjazdu zajęła się redakcja „Rybaka Polskiego” z tego względu, że podobne organizacje już stworzyła. Chodzi też o to, aby na zapowiedzianym w tym roku zjeździe towarzystw rybackich z całej Polski mogło stanąć i Pomorze.

Celem zjazdu w Toruniu jest stworzenie Tow. Rybackiego na Pomorzu, oraz omówienie potrzeb i interesów rybactwa. Na zjazd proszeni są wszyscy rybacy z Pomorza.

Ze względu na znaczenie Pomorza i rybactwa jego, zjazd ten posiada ogólnokrajowe znaczenie.

Nowy starosta działdowski. Starostą w pow. działdowski został mianowany Polak-ewangelik dr. Pawlica z Cieszyna, jego pomocnikiem p. Otello, Polak-ewangelik, rodowity Mazur.

Poświęcenie świeżo odbudowanego dworca kolejowego w Działdowie. Dnia 12 marca br. ks. prob. Dorszyński dokonał poświęcenia świeżo odbudowanego dworca kolejowego, który był zniszczony najazdem bolszewików. Z dniem dzisiejszym został dworzec otwarty i oddany do użytku publiczności.

Połączenie kolejowe Warszawa—Brodnica—Chojnice. Wzajemnie kursujących obecnie pociągów osobowych nr. 611 i 612 komunikacji bezpośredniej Warszawa—Mława, Brodnica—Jabłonowo—Grudziądz, poczynając od dnia 20 marca zaprowadza się nowa para pociągów osobowych nr. 613 i 614 komunikacji bezpośredniej Warszawa—Mława—Działdowo—Brodnica—Jabłonowo—Grudziądz—Laskowice—Tuchola—Chojnice według rozkładu następującego: pociąg nr. 613 Warszawa Główna odjazd o godzinie 9 wieczorem, Chojnice przyjazd o godzinie 10-tej rano, pociąg nr. 614 Chojnica odjazd o godz. 9 wieczorem, Warszawa Główna

Niemieckie kłamstwa przed plebiscytem.

Berlin, 19. marca. (Depesza własna).

„Hartungsche Zeitung” podaje, że rząd polski zamknął giełdę warszawską, ponieważ marka polska gwałtownie spada i nikt nie chce przyjmować marek polskich w większych ilościach oraz, że minister aprowizacji zakazał wypieku chleba we wszystkich piekarniach.

Doniosła narada.

Warszawa. (EE.) Radio. Wczoraj w godzinach popołudniowych odbyła się długa narada Witosza z Naczelnikiem Państwa w sprawach, dotyczących poło-

O noty Kriesa.

Z Berlina donoszą, iż wiadomości o rzekomej odmowie rządu niemieckiego przyjęcia na siebie sprawy uregulowania rozrachunków, powstałych z racji emisji banknotów podczas okupacji niemieckiej w Polsce, są nieścisłe. Wyrok niemieckiego sądu kasacyjnego w tej sprawie brzmi zgola inaczej, aniżeli poprzednio go podano. Mianowicie, Sąd Kasacyjny uznał, że istnieje obowiązek regulowania

Jak bezpodstawne jest to kłamstwo, okazuje się ze sprawozdań giełdowych w Berlinie i Gdańsku, według których w ostatnich dniach kurs marki polskiej znacznie podnosi się w górę. Z Warszawy zaś otrzymujemy wiadomości, że wszystkie piekarnie są w pełnym ruchu a przed świętami nadto ludność otrzymuje większe ilości mąki.

zenia wewnętrznego i zagranicznego. Konferencji tej przypisują w kołach sejmowych wielkie znaczenie.

Katastrofa kolejowa.

Warszawa, 18. 3. (PAT.) Dzisiaj na przestrzeni między stacjami Pniewem i Kutnem wydarzyła się wskutek nieuwagi maszynisty pociągu towarowego, który przeoczył sygnał — stój — poważna katastrofa kolejowa. Wspomniany pociąg towarowy zderzył się mianowicie z pocią-

tego rodzaju rozrachunków pomiędzy państwami zainteresowanymi w odnośnej sprawie, w danym wypadku pomiędzy Polską a Niemcami, nie istnieje zaś zobowiązanie pomiędzy Niemcami a prywatnymi posiadaczami banknotów.

Jak stwierdza prasa berlińska, rozporządzenie to jest skierowane przeciw spekulacji temi banknotami.

giem wojskowym, zdążającym do Kutna. Wskutek katastrofy zginęło 8 osób, a 18 jest rannych. Cztery wagony zostały zdruzgotane, kilka innych uszkodzonych. Zniszczeniu uległy również obie maszyny.

Vivant G. Ślązacy!

Bytom, 18 3 (Pat.) Deputacja parlamentarzystów francuskich, która przybyła na Górny Śląsk wystosowała do polskiego komisarza plebiscytowego p. Korfantego pismo, wyrażające wielkie uznanie dla zasług w sprawie zorganizowania ludu polskiego na Górnym Śląsku, a Polsce życzenia najpomyślniejszego wyniku plebiscytu. Pismo to kończy się słowami:

Wystrzegać się będziemy wszelkich wystąpień, które mogą być uważane za wrzucanie się do spraw plebiscytowych. Za-

mierzamy jednak dać dowód naszej przyjaźni dla Was i dlatego przybywamy na Górny Śląsk, aby być obecnymi przy plebiscycie jako bezstronni i lojalni świadkowie. Z wypadków, które sami widzieliśmy i stwierdziliśmy i z doświadczeń, odniesionych na innych terenach plebiscytowych, wynika, jak Niemcy umieją fałszować plebiscyt. Załączamy ponownie wyrazy naszego hołu dla Polski i życzenia powodzenia. Niech żyje Polska. Niech żyje Francja. Niech żyje polski lud Górnego Śląska.

Z Sejmu gdańskiego.**Ohydne napaści kumunisty Schmidta na religie.**

Wczorajsze posiedzenie sejmu gdańskiego odbywało się pod znakiem przeciwności religijnych przemówień kumunisty Schmidta.

Na początku posiedzenia omawiano sprawę podwyższenia pborów osób duchownych i urzędników kościelnych. Komuniści użyli to jako pretekst do ohydnych napaści na religie.

Po wstępnym przemówieniu posła Friedricha (p. niem.) zabiera głos komunista Schmidt i w swej przeszło godzinę trwającej mowie obraża białym białem religie i obraża w ohydny sposób uczucia religijne wielkiej części posłów. Odczytał on dużo z ustępów z zebranych ze sobą na mównicę dwóch biblij (nie wiadomo przez jaką sektę religijną wydanych. Przyp. Red.) Między posłami powstaje wielkie oburzenie. Dr. Kubacz żąda od prezydenta sejmu (dr. Loeninga) odebrania głosu mówcy, zaznaczając, iż czyta on przeważnie z biblij.

Prezydent zwrócił na to uwagę Schmidtowi, lecz bezskutecznie.

Posel Rahn zbliżył się do mównicy i zrobił zarzut prezydentowi, iż pozostaje pod wpływem posłów centrowych, którzy domagają się zaprzestania tej przemowy p. Schmidta. Poza tym do tego było przystąpienie pos. Neubauera (centr.) do prez. sejmu i wspólna ich rozmowa. W sali powstaje wielkie wzburzenie. Posłowie na okrzyk „żaden chrześcijanin nie pozostanie w sali”, wychodzą. Pozostaje tylko Lewica. Polacy z wyjątkiem posła Kuhnerta również wyszli. P. Schmidt odczytuje dalej ustępy z biblij do próżnych ław. Wiernych słuchaczy miał tylko 11.

Posel Roggenbuck (niez. socj.) porusza również sprawę religii i odrzuca imieniem swej partii proponowane podwyższenie pborów dla urzędników kościelnych.

Posel Reichel (nacyj.) odczytuje protest przeciw obrażającemu uczucia religijne

przemówieniu posła Schmidta. Protest ten podpisały partja nacjonalistyczna, centrowa i Polacy.

Następnie zabiera głos dr. Kubacz i czyni wyrzuty w imieniu polskiej partji wiceprezydentowi Loeningowi, iż nie przerwał przemówienia p. Schmidta.

Przedstawiciel senatu stanął również w obronie religii.

Posel Schmidt zabiera po raz wtóry głos i znowu znieważa religie. W sali powstaje znowu niepokój. Dr. Kubacz domaga się odebrania głosu mówcy. Tak samo posel Jedwabski. Posłowie partji centrowej i nacjonalistycznej czynią to samo.

Posel Kuhnert (Polak) daje należytą odprawę posłowi Schmidtowi na to, iż tenże zapytał się p. Jedwabskiego czy jest przedstawicielem robotników. Posel Kuhnert oświadczył: Głupiec więcej się pyta niż miedrzec umie odpowiedzieć. (Wesołość wśród posłów).

Dawniejszy prezydent sejmu zabiera również głos i staje w obronie religii.

To samo czyni posel i senator Noe, który zaznacza, iż bez religii nie będziemy mieli dobrej przyszłości i powodzenia.

Następnie uchwalono 71 głosami przeciw 18 podwyższenie pborów dla urzędników kościelnych.

Sprawę o ochronie dzierżaw oddano do wydziału prawnego.

Po postawieniu o godz. 6¼ przez posła Rahna (kom.) wniosku o odroczenie posiedzenia na dzień następny, który upadł, przystąpiono do trzeciego czytania o dochodach senatorów.

Posel Rahn w przeszło dwugodzinnej mowie atakuje osro senat.

Następnie na wniosek posła Maua (niez. socj.) odroczone posiedzenie do poniedziałku 21 marca do godz. 2.45 po poł.

przyjazd o godzinie 10.30 rano. Obecny pociąg nr. 611 wychodzący z Warszawy Główny o godz. 6.55 rano do Grudziądza ostatni raz odejdzie z Warszawy 20 marca i w tymże dniu odejdzie z Warszawy nowy pociąg nr. 613. Powrotny pociąg nr. 614 pierwszy raz odejdzie z Chojnic w dniu 21 marca.

Pelplin. Z powodu przypadających imienin Naczelnika Państwa odbędzie się w tutejszej katedrze w przyszłą sobotę, dnia 19 b. m. o godz. 10 uroczysta suma i „Te Deum”.

„Gazeta Pomorska”. W dniu 15 b. m. wyszedł pierwszy numer „Gazety Pomorskiej”, wydawanej przez Drukarnię Pomorską w Grudziądzu.

Założenie Towarzystwa Nauczycieli Polaków w Kartuzach. Dnia 6 b. m. założono w Kartuzach „Towarzystwo Nauczycieli Polaków na powiat kartuski. Przystąpiło 25 członków. Za przewodniczącego obrano tutejszego rektora pana Barańskiego.

Misja wojskowa francuska na Pomorzu. Z Grudziądza donoszą nam: Oficerowie francuscy, którzy znajdują się w Grudziądzu pod dowództwem generała Leandry, w liczbie 20-tu (piechota i kawaleria), stanowią część Misji Wojskowej Francuskiej w Polsce. Przydzieleni do D. O. G. Pomorze przez p. gen. Niesla, szefa Misji Wojskowej Francuskiej, na skutek prośby Ministerstwa Spraw Wojskowych w Warszawie.

Oficerowie ci są wszyscy wykwalifikowanymi instruktorami posiadając rozległą praktykę wojskową oraz doświadczenie, podczas wojny światowej.

Zadaniem ich jest zapoznać polskich kolegów z nowymi sposobami walki, wywołanymi udoskonaleniem broni, jak również używaniem intensywnym karabinów maszynowych w wojnie nowoczesnej.

Misja zainicjowała kilka serji kursów, a to w celu umożliwienia wszystkim oficerom polskim 16-tej dywizji i brygady syberyjskiej uczęszczania na kursy, trwające 4 tygodnie. Kursy te są:

1. Kurs wyższy dla dowódców batalionów;
2. Kurs dla oficerów niższych, szefów plutonów, oraz dowódców kompanji.

Program jest następujący:

1. Wykłady o taktyce ogólnej, o ataku, o służbie w polu, o używaniu broni nowoczesnej, oraz o broni specjalnej: artylerja polowa, artylerja ciężka, artylerja samochodowa, lotnictwo, kawalerja itp.

2. Ćwiczenia na mapie, ćwiczenia z oddziałami wojska oraz na placu ćwiczeń (praktyczne przechodzenie wykładu, wygłoszonego na sali). Te ostatnie ćwiczenia praktyczne, bardzo ważne, odbywać się będą coraz częściej. — Oprócz tych kursów przy D. O. G., oficerowie francuscy uczestniczą przy wyszkoleniu technicznym i praktycznym:

1. Centralną szkołę karabinów maszynowych, miotaczy bomb itp. w Chełmnie.
2. Szkołę podoficerską w Grudziądzu i Chełmnie.
3. Centralną szkołę kawalerji w Grudziądzu.

Ta ostatnia szkoła jest dla oficerów i podchorążych; uczy wszystkich nowych sposobów jazdy, wyszkolenia i użycia kawalerji, przedmiotów wykładowych w szkole kawalerji francuskiej w Saumur.

Biura Wojskowej Misji Francuskiej mieszczą się przy ulicy Toruńskiej nr. 4.

Misja Wojskowa w Grudziądzu udziela chętnie wszelkich wiadomości i informacji we wszystkich dziedzinach życia we Francji.

Kronika gdańska.

KALENDARZ na niedzielę, dn. 20 marca 1921 r. Joachima.

Wschód słońca o g. 6.06; zachód o g. 6.11.

Wschód księżyca o g. 5.42; zachód o g. 6.36.

Z okazji imienin Naczelnego Wodza odbędzie się za staraniem tutejszego polskiego przedstawicielstwa wojskowego w dniu 19 marca o godzinie 11½ przed południem uroczyste polskie nabożeństwo w kościele św. Józefa.

Zebrania towarzyskie dla członków „Sokoła” i wprowadzonych gości odbywają się co piątek między 8—11 wieczorem, w małej salce (na dole) w domu św. Józefa, przy Tiergasse.

Naczelnikowi Państwa. W dniu imienin wysłało tujejsze Towarzystwo „Sokół” Naczelnikowi Państwa do Warszawy następującą treść depeszy:

„Naczelnik Państwa, Warszawa
raczy przyjąć hołd wiernych synów Ojczyzny.
„Sokół” w Gdańsku”.

Na gmach „Sokoła” w Gdańsku złożyli: Ks. Stefan Król, dyrektor Kollegium św. Jana Kantego z Erie w Pensylwanii, obecnie przebywający w Krakowie — 30 dolarów; Walerja Sporna, emigrantka — 10 dolarów; Tarnowska, emigrantka — 1000 mp.; Piotr i Janina Chelmońscy z Jabłonowa — 200 mp. Powyższe kwoty kwitują: Paweł Klawikowski, skarbnik.

Celem uproszenia zwycięstwa w plebiscycie gdańskim odbędzie się staraniem Tow. Ludowego w Nowymporcie w niedzielę, dnia 20 m. o godz. 10 przed poł. msza św. z suplikacjami w kościele św. Jadwigi w Nowymporcie. Zaleca się jaknajliczniejszy udział w tem nabożeństwie błaganiem dla tak ważnej sprawy.

Komunikat Polskiego Stronnictwa Ludowego w Gdańsku.

I. Zjazd delegatów nie odbędzie się w Ochronce polskiej tylko „Gewerbevereinshaus”, ul. św. Ducha 82 (Hil. Geistg. 82) wchód Zwirngasse i to w niedzielę 20 marca br. popołudniu o godzinie 3.

II. Porządek obrad składa się: 1) zgażenie, 2) wybór biura, 3) sprawozdanie zarządu, 4) ewentl. zmiany ustaw i nazwy stronnictwa, 5) wybór nowego zarządu ewentl. Rady głównej, 6) referat: nasze położenie polityczne 7) wolne wnioski.

III. Każdy delegat musi być zaopatrzony w kartę legitymacyjną przez zarząd filii wystawioną.

Gdańsk, 18 marca 1921 r.

Zarząd dzielnicowy PSL. A. Wesolowski, prez., T. Grobelski, skarb., K. Sejecki sek.

Pisma ulotne agitujące za zbrojnemi formacjami „Orgesch” drukuje się w Gdańsku. Berlińska „Rote Fahne” donosi: Po całych Niemczech północnych rozpowszechnia się obecnie pismo ulotne p. t. „Ty — a „Orgesch”, agitujące za

przewodnią ideą Eschericha, którego inicjatywie zawdzięczają powstanie liczne organizacje zbrojne. Najciekawszym atoli jest to, że takie pisma ulotne drukuje się właśnie w Gdańsku. Podana jest tam drukarnia Lipowski-Gdańsk-Wrzeszcz.

Zakaz urządzania zabaw w wielkim tygodniu. W wielkim tygodniu nie wolno urządzać tak publicznych jak i prywatnych balów i podobnych zabaw. W Wielki Piątek wzbronione jest urządzenie oraz wszelkich zabaw z wyjątkiem ponawet przedstawień w teatrach i kinach ważnej muzyki jak np. oratorji. W pierwsze święto wielkanocne nie wolno również urządzać zabaw z tańcami.

Powyższe przepisy oparte są na dawnym prawie pruskim, które w Gdańsku jest obowiązujące.

Radny miejski dyrektor banku Marx (partja niem.) złożył z powodu nawalu innej pracy swój mandat w radzie miejskiej.

Wakacje w tujejszych szkołach rzemieślniczych i uzupełniających rozpoczynają się w sobotę 19 marca i trwają do 4 kwietnia 1921.

Wypłacanie zapomóg dla bezrobotnych. W czasie od 7 do 12 marca 1921 wypłaciło miasto Gdańsk ogółem 122.778.25 mk. jako zapomogi dla 1779 bezrobotnych.

Wydawanie żywności. Magistrat gdański ogłasza w dzisiejszym numerze naszego pisma, iż w przyszłym tygodniu wydawać się będzie 250 gr. wytworów zbożowych i 500 gr. miodu sztucznego.

Warunki dla otrzymania zapomogi dla bezrobotnych. Celem otrzymania zapomóg dla bezrobotnych wymaga się nietylko udowodnionego braku pracy i potrzeby wsparcia, lecz także koniecznym jest dwa razy dziennie osobiste zgłoszenie się i przedłożenie karty dla bezrobotnych do stemplowania. Kto wspomnianą kartę przedłoży za pośrednictwem innej osoby staje się winnym usiłowanego oszustwa, gdyż zamierza nabyć sobie bezprawnie dochody. Podobnego przestępstwa staje się winną i osoba przedkładająca ową kartę.

Zmiana w rozkładzie jazdy kolejowej na linii Gdańsk-Sopot. Począwszy od 25 marca zmienia się na linii Gdańsk-Sopot w ruchu podmiejskim rozkład jazdy jak następuje: Pociąg nr. 440 wyjeżdża z Gdańska o 2.20 (w Sopocie 2.40) a pociąg nr. 444 o 3.20 (w Sopocie o 3.40).

Posiedzenie rady miejskiej. Przyszłe posiedzenie rady miejskiej odbędzie się we wtorek 22 marca o godz. 4 po poł. z następującym porządkiem obrad: 1. Ustąpienie i wprowadzenie nowego radnego miejskiego, 2. Udzielenie urlopu radnym miejskim, 3. Interpelacja radnych miejskich a) w sprawie elektromierzu i gazomierzu i b) linii tramwajowej Leuzgasse—Fischmarkt—Dworzec, 4. Interpelacja radnych w sprawie dalszej administracji gminy miasta Gdańska i ustanowienie wydziału do sankcjonowania projektów prawnych, 5. Wnioski radnych w sprawie a) poprawy i a dróg w Brzeźnie i Nowymporcie, b) oświetlania sklepów i okien wystawnych, 6. Ustanowienie nowych opłat dla miejskiej rzeźalni.

Ruch międzynarodowy w Gdańsku. W czasie od 3 do 12 bm. przybyło do Gdańska ogółem 1222 osób, w tem 478 z Niemiec, 366 z Polski, 23 z Rosji, 23 z Litwy, 20 z Ameryki, 11 z Łotwy, 11 z Austrii, 11 z Francji, 10 z Kłajpedy, 9 z Anglii, 5 z Szwecji, 5 z Holandji, 5 z Danji, 4 z Ukrainy, 4 z Japonji, 3 z Belgii, 2 z Turcji, 1 z Szwajcarii, 1 z Rumunii, 1 z Bałtykum, 1 z Grecji.

ZJAZD WOJEWÓDZKI CHRZ. NAR. STRONNICTWA PRACY.

Zjazd Wojewódzki Chrześcijańskiego Narodowego Stronnictwa Pracy, który miał się odbyć w Poznaniu w drugie święto Wielkanocy, odbędzie się z powodu braku sali dopiero w niedzielę 3 kwietnia na sali Gospody Polskiej, św. Marcina 40.

Sekretariat Rady Wojewódzkiej Chrześcijańskiego Narodowego Stronnictwa Pracy.

BUDŻET NA R. 1921.

Preliminarz budżetowy na pierwsze półrocze 1921 r. jest już gotowy i wejdzie pod obrady Sejmu po ferjach Wielkanocnych. (EE.)

Zebrania Towarzystwa

Gdańsk. Cwiczenia „Sokoła” odbywają się: dla oddziału żeńskiego co wtorek, dla oddziału męskiego co środę i dla oddziału młodzieży co piątek, o godz. 7 wieczorem, na sali ćwiczebnej przy Kehrwegergasse. Naczelnik. Miesięczne zebranie Tow. gimnast. „Sokół” odbędzie się sobotę 19 b. m. o godzinie 8 wieczorem w Ochronce na Poggenpuhl 11. Gości i członków prosimy o liczny udział. Zarząd.

Zebranie Tow. św. Żyty odbędzie się w niedzielę Palmową o godz. 5½ po poł. w Ochronce.

Zebranie Tow. Polek odbędzie się w poniedziałek dnia 21 bm. o godz. 7½ wieczorem na sali w Ochronce przy Poggenpuhl 11. Gdańsk. Zebranie kasierom domowych i mężów zaufania I. i II. filji Zjedn. Zaw. Polskiego odbędzie się w wtorek dnia 22 bm. o godz. 6 wiecz. na małej sali u pana Schmidke przy ul. Schichaugasse nr. 6.

Zebranie Nacz. Rady Ludowej odbędzie się w środę dnia 23 marca wieczorem o godz. 6 w Ochronce przy Poggenpuhl.

W Oliwie odbędzie się w sobotę 19 b. m. o godz. 7½ wieczorem u p. Steger przy ul. Sopockiej walne Zebranie Tow. Lud. Jedność liczny udział pożądan. Zarząd.

GIEŁDA

(nieoficjalna.)

Gdańsk, 19-go marca 1921.

O godz. 10 rano.	żadano	placono
Marki pol., gotówka	8,50	8,45
Wpłaty na Warszaw	8,00	7,85
Dolary amerykańskie	62,25	62,00
Funtys angielskie	—	—

Warszawa, 18-go marca 1921.

Marki niemieckie	13,85	13,50
Dolary amerykańskie	380,00	365,00
Funtys angielskie	—	—
Franki francuskie	64,50	64,00
Ruble carskie (500)	—	—
Ruble carskie (100)	—	—
Ruble Dumskie (1000)	—	—
Ruble Dumskie (250)	—	—

Berlin, 18-go marca 1921.

Dolary	62,50	62,35
Funtys angielskie	245,00	244,00
Franki francuskie	236,25	235,25
Korony szwedzkie	1426,50	1423,25
Florety holenderskie	2160,00	2155,00
Liry włoskie	—	—
Franki szwajcarskie	1085,50	1083,75

Nakład i druk:

„Gazety Gdańskie” Tow. Akc. w Gdańsku. Redaktor odpowiedzialny Bolesł. Kielbratowski w Gdańsku.

Verordnung.

Abänderung der Höchstpreise für Brot.

1. In Abänderung der Verordnung vom 14. 2. 21 (Staatsanzeiger Seite 59) wird für das gesamte Gebiet der Freien Stadt Danzig für das auf Brotmarken abzugebende Roggen- und Weizenbrot

ein einheitlicher Höchstpreis von
Mk. 3,40 für das kg

festgesetzt.

2. Diese Verordnung tritt am Montag, den 21. März 1921 in Kraft.

Danzig, den 15. März 1921.

Der Senat der Freien Stadt Danzig

Sahm. Dr. Ziehm.

Veröffentlicht:

Danzig, den 18. März 1921.

Der Magistrat.

(435)

BURSZTYN

kupuję po najwyższych cenach
B. Skwierawski, Gdańsk, I. Damm 11.

Höchstpreise für Roggen- und Weizenmehl.

Auf Grund des Gesetzes über die Höchstpreise wird für den Bezirk der Stadt Danzig folgendes angeordnet:

Der Kleinverkaufspreis für Roggen und Weizenmehl beträgt M. 4.— pro kg.

Die Verordnung tritt am Montag, den 21. März 1921 in Kraft.

Danzig, den 18. März 1921.

434

Der Magistrat.

Cygara i papierosy

poleca rodakom hurtownie i detalicznie
cygara począwszy od 35 fenig.
papierosy . . . od 15 fenig.

W. Łangowski & Co.

Szeroka (Breitgasse) 164.

Jednym w Polsce od szeregu lat wychodzącym
poważnym czasopismem fachowym poświęconym

dostawnictwu

jest

„TYGODNIK DOSTAW”

WE LWOWIE

ul. Potockiego 26.

Telefon Nr. 259.

ogłasza autentyczne rozpisanie
ofert na dostawy i roboty rządowe,
powiatowe i komunalne, informuje
o wynikach ofert, wskazuje
zapotrzebowanie prywatne,
— źródła wytwórcze itp. —

Łogaty dział inseratowy!

Znaczny nakład.

Liczne uznania Władz oraz Inserentów.

Okazowe numery za przesłaniem 4 mk w znaczkach pocztowych.

Wytnijcie poniższe ogłoszenie i dajcie je Waszym znajomym,

a przyczynicie się przez to do rozpowszechnienia „Gazety Gdańskiej”.

Przyjmuje się zapisywanie

„GAZETY GDAŃSKIEJ”

na rok 1921.

Przedpłata w Polsce wynosi kwartalnie 45.— mk. polskich już z odnoszeniem do domu przez listowego. Ogłoszenia inserentów zamieszkających w Polsce po 3.— mk. polskich za jednołamowy wiersz nonparelowy. Reklamy na pierwszej stronie za 67 mm wiersz nonparelowy po 9.— mk., Reklamy za tekstem po 6.— mk. wiersz nonparelowy.

Pocztowe konto czekowe w Warszawie: Pocztowa Kasa Oszczędności nr. 170 004.

Filja w Tczewie dla Polski

ulica Dworcowa nr. 1.

Przedpłata w Wolnym Gdańsku wynosi kwartalnie 9.— mk. niemieckich z odnoszeniem do domu. Ogłoszenia z obszaru Wolnego Gdańska po 1.— mk. niemieckiej za jednołamowy wiersz nonparelowy. Reklamy na pierwszej stronie za 67 mm wiersz nonparelowy po 3.— mk. niemieckich. Reklamy za tekstem po 2.— mk. za wiersz nonparelowy.

Pocztowe konto czekowe w Gdańsku: Posacheckkonto Nr. 5124 in Danzig.

Redakcja i Ekspedycja w Gdańsku tymczasem: Grabla | Główny zakład i drukarnia w Gdańsku; Przemysłowa 49, później Rynek Kaszubski 21. Tel. 1781. | Obszar miejski nr. 12 (Stadtebiet Nr. 12). Tel. 1781.

W Polsce można zamówić „Gazetę Gdańską” w każdym urzędzie pocztowym, wypełniając poniższy odcinek.

(Linia odcinka.)

Do „Gazety Gdańskiej”

w Tczewie

ul. Dworcowa nr. 1 u p. Wł. Kobyliańskiego.

Proszę o przysyłanie „Gazety Gdańskiej” w przeciągu 1 miesiąca, 2 miesięcy, 3 miesięcy (zbyteczne należy wykreślić) pod następującym adresem:

Imię i nazwisko: _____
Ulica i nr. domu: _____
Miejscowość: _____

Należną kwotę w wysokości _____
wysyłam przez pocztę.

podpis: _____

Potwierdzamy odbiór mk. _____ jako należne za prenumeratę

za _____ dnia _____ 1921.

Urząd pocztowy.

Hotel Danziger Hof

Wintergarten

Każdego czwartku
five o'clock tea
produkuje współczesnych tańców

wieczorem Reunion

każdej soboty

Reunion

bezpretensjonalna zabawa taneczna

W niedziele, od godz. 1 w poł.
przygrywa do obiadu kapela Steffi

(307)

KUNSTLERSPIELE

„Danziger Hof“

Reżyserja: Alex Braun.

Kierownik Artystyczny Peter Pfaffler.

Camorosa

3 Yuktos

Carl Cristopf

Eugen Milardo

Siostry Fiedel

5 Mary

Kokscharoff

Trio Tom Vlehtig

Program
marcowy

Prof. Chitta i Artur Dolores

2 Farren

Karin i Morton

Harry Allister

Scenka artystyczna

Wiedeńskie kawały br. Dietrich

pieśni ludowe-Cetinger

(306)

Codziennie o 5-tej podwieczorki z występami tanecznymi.

Przełaz bardzo tanich mebli

Urządzenia całych mieszkań, jakoteż pojedyncze meble. Także meble biurowe.

Eltermann & Co., Gdańsk

Fabryka mebli i obić

3. Damm Nr. 2.

(268)

3. Damm Nr. 2.

Jan Majewski

Mistrz Dekarski

Gdańsk, Niedere Seigen nr. 5

poleca się do wykonywania wszelkich nowych i starych robót dekarских, krycia dachów papą, łupkiem i dachówką.

Naprawy.

(220)

Zdolnego, zupełnie pewnego maszyniste

z zawodu ślusarza maszynowego, poszukujemy od 1-go kwietnia dla naszej cegielni w Wysokiej.

Wittstocker Tonwerke G. m. b. H.
Gdańsk, Vorstadt. Graben 44a. (415)

Na cały świat

sięga organizacja i propaganda czasopisma „National- Staaten- u. Auslands-Export-Import-Zeitung“

Export-Import-Zeitung

Kupcy! Przemysłowcy!
Fabrykanci

Eksporterzy! Importerzy!

którzy chcą nawiązać stosunki handlowe z pierwszorzędnymi firmami w AUSTRII, NIEMCZECH, państwach sukcesyjnych i zagranicą, objąć lub oddać zastępstwo, eksportować lub importować etc., powinni ogłaszać w

„National- Staaten- und Auslands-EXPORT - IMPORT - ZEITUNG“

WIEDEN, I, Fleischmarkt 15

Najtańszy i najskuteczniejszy organ insercyjny.

ROZCENA PRENUMERATA W POLSCE marek 240.—

Numerzy okazowe bezpłatnie!

Zawiadomienie.

Nadzwyczajne wydanie „Polska“ wkrótce opuści prasę. Ogłoszenia przyjmuje Tow. Akc. „Reklama Polska“ w Warszawie, Jasna 10, oraz filje: w Poznaniu, ulica Marcinkowskiego 6, we Lwowie, Jagiellońska 7 i we wszystkich miastach Polski, a także Administracja pisma wprost. — Konto Pocztowej Kasy Oszczędności w Warszawie Nr. 190 232. (373)

RESTAURACJA „DE VARSOVIE“

vis à vis dworca = Stadtgraben 12 = vis à vis dworca

Wykwintna kuchnia

Znakomite obiady

4 dania à 10 i 15 mk.

Kolacje à la carte

Wina, likiery i wódki

pierwszorzędnych firm

gdańskich oraz firmy

Hartwig Kantorowicz

Specjalność:

Warszawski Bufet

gorące i zimne zakąski

Piwa oryginalne

kulmbachskie

imonachijskie

W czwartek i w niedzielę:

Flaki

GDAŃSK.

(426)

W. NAPIERAŁA.

Sprzedaz interesów.

Jesteśmy w możności wy-
placalnym kupcom dać na
każde żądanie informacje
o nieruchomościach z do-
brze idącymi interesami
jak np. kina, dobrze pro-
sperujące fabryki na Po-
morzu. Gdańskie To-
warzystwo Zie-
mianiskie z o. p.
Danziger Landgesellschaft m. b. H.,
Langeemarkt 47. (227)

W kawiarniach i restauracjach

żądacie

**: Gazetę :
Gdańską.**

N. Kalinowski GDANSK,

Telefon 2987

Przedsiębiorstwo budowlane

Wykonanie wszelkich nowych robót

jako też przebudowania, renowacje,

bicie pali, prac betonowych i żel-

betonowych i ziemnych.

Biuro architektoniczne. Kosztorys bezpłatnie.

Medycyna Drogerja

O. BOISMARD nast. właśc.: Zygmunt Bułkiński
barożnik Kaszubskiego Rynku, naprzeciw dworca. Tel. 2899.

POLECA:

artykuły chem. - farmaceutyczne,
farby, laki, pokosty, bandaż,
artykuły gumowe i t. d.

wielki wybór aparatów i przyborów fotograficznych.

Szczególnie zwracam uwagę na mój specj. interes pod nazwą

PERFUMERJA „IRIS“

narożnik Grobli Miejskiej (Stadtgraben) naprz. dworca

Najlepsze perfumy i mydła toalet. wyroby krajowe i zagran. artykuły kosmetyczne i toalet. szczerki, grzebienie, ozdoby do włosów.

DOM z ogrodem

owocowym, z wjazdem, z pod-
wórsem, z pacem budowl., z
chlewami, z wolnym mieszka-
niem, 5 pokoi, dachód dzierża-
wy, 1500.— marek, jest do

zamienienia

na nieruchomość w wolnym
mieście Gdańsku, albo przy za-
liczce od 88 000.— mk. niem. do

sprowadzenia

Tak samo są rocznie różne do-
my prywatne i handlowe zawsze
korzystnie do nabycia. (366)

A. M. Makowski,

Alencja nr. 47

Teżew — (Dirschau)

Strzelecka 3, (Schanzenstrasse 3).

Telefon 9.

Uczniwa, dobrze wychowana

panienka

(15-16 lat) do dwójki dzieci

5 i 7 lat, potrzebna zaraz lub

później, na cały dzień. 418

Bułkiński — Boismard,

Kasubski Rynek 1 b.

Ca. 4-morgowy

grunt pod dom

natychmiast do sprzedania,

dobra rola, maszynowy bu-
dynek z 4 pokojami, ku-
chnią, stajnią i stodołą, ca-
łość urządzona dla dwóch

rodzin. Szczęśliwie nadaje
się dla rzemieślników. (359)

August Tizma, Kona-

rzyny pow. Kosciński

Esencje likierowe

do przyrządzenia w domu

konjaku, rumu, kur-
fürsta, Sherry-Brandy itp. ma zawsze na

składzie (277)

DROGERIE

am Dominikanerplatz

Junker, 12, koło hali targowej,

naprzeciw kościoła św. Mikołaja.

Godka i prace malarskie

wykonują

Bracia Gendzierscy, Gdańsk

Burgstrasse 19 b.

HERA

Biuro Pośrednictwa w ko-
jarzeniu małżeństw. Dys-
kretnie zapewnia. Poznań
ulica Słowackiego 35.

KOMORA GAZOWA

dla zabiegów przeciw parchom
końskim, do sprzedania lub wy-
pożyczenia. Falk, weterynarz
okręg. Gdańsk, Kraków. tel. 1800

Okucia

do mebli i budowl

ma do oddania. (136)

Józef Krużewski,

Orania, Schwarzer Weg 2-3.

„Atlantic“

Maklerzy-Asekuracyjni T. z o. p.

BERLIN-BREMA-KLAIPEDA-PILA

GDANSK, HOLZMARKT NR. 4

Tel. 1737 Turzyński i Pawłowski Tel. 1737

Pełnomocnicy przeszło 20-letni najznac-
niejszych Towarzystw Ubezpieczeń

Transportów. Ubezpieczenia Tran-
sportów i Składów wszelkiego rodzaju

w każdej wysokości i różnej walucie.

MOMENTALNE WYSTAWIANIE POLIS

HONOROWE REGULOWANIE SZKÓD

Nowa rosyjska gazeta demokratyczna.

»РУЛЬ« — »RUL«

Не будучи партийным органом, »РУЛЬ«
будет продолжать, въ зависимости отъ тре-
бований, связанныхъ съ настоящими усло-
виями, выполнять политическія, хозяйствен-
ныя, социальныя и духовныя задачи партии
Народной Свободы.

»РУЛЬ« выходитъ ежедневно, кромѣ воскресеній
между 3 и 4 часами пополудни. Абонементъ съ
доставкой на домъ
13 марокъ въ мѣсяцъ.

ИЗДАТЕЛИ:

I. В. ГЕССЕНЪ, проф. КАМИНКА, В. Д. НАБЕКОВЪ.

Nakład i przyjmowanie ogłoszeń:

Ullstein, Berlin SW. 68, Kochstr. 22-26

Adres telegraficzny: Ullsteinhaus Berlin.

W Gdańsku: Ketterhagergasse 3-5, telef.: 3015-17

Druki wykonuje starannie, tanio i gustownie **Drukarnia Gazety Gdańskiej.**

Ulubionem miejscem zakupu
Ubrań dla pań, panien i chłopców
 jest wielki specjalny magazyn

Nadchodzący sezon wiosenny wymaga nowych sukien. — Z wielką troskliwością zestawiono więc wybór zarówno eleganckich modeli konfekcji, jako też ubrań damskich i dziecięcych, odpowiednich na codzień. Nie zależało mi na tem, by taniością cen **wydać się** tanim kupcem, lecz chciałem przez sprzedaż towarów dobrych i bez zarzutu, a po korzystnych cenach, **być tanim**. Stosownie do charakteru mego magazynu położyłem główną wagę na dobre materiały, solidne wykończenie i dobrze leżącą figurę. Proszę spojrzeć na moje wystawy i zwiedzić me sklepy bez obowiązku zakupu,

L. Murzynski
 Właśc. Wilhelm Tröschke

Grosse Wollwebergasse 6—8.

431

Rolnicy

dawać do

reperacji maszyny rolnicze

wszelkiego rodzaju, a szczególnie

Parowe młockarnie lokomobilowe
 lokomobile motorowe
 maszyn młeczarskich
 warsztaty przemysłowe

firmie

Neydorff, Werner & Co.

Gdańska fabryka maszyn i warsztaty samochodowe
 T-stwo Komandytowe

SOPOTY, Danzigerstrasse 110-12
 Adres telegr. AUTONEYDORFF. Tel. Sopoty 52 i 93.

Posiadamy własn. monterów podróżujących
 Maszyny na kołach osuwamy za pomocą własnych wozów ciężarowych.

Milion Marek Polskich

wygrywa co sobotę jeden z nabywców

4% Polskiej Pożyczki Premjowej.

Sztuki po 1010 marek polskich sprzedaje

Bank Związku Spółek Zarobkowych

GDANSK

Oddział Gdański

Holzmarkt 18.

JURKIEWICZ & MEIER

T. z o. p.

Biuro architektoniczne i budowlane

SOPOT GDANSK
 Seestr. 23. Tel. 397. — Stadtgraben 6, IV. Tel. 680/3450.

poleca się do wykonywania wszelkich prac w zakresie budownictwa i architektury wewnętrznej.

2151

Tyton „LEGIONKA“

dobrze nam smakuje,
 a kto nie uwierzy,
 niechaj ją spróbuje!

Fabryka tytoni **JULIAN KRÓL**

Gdańsk-Wrzeszcz, Taubenweg 4
 Bydgoszcz, Szpitalna 1—3. (8)

!!! Ostrzegam przed naśladowcami !!!

Gimnazyści

7 klas średnich i wyższych, którzy mają chęć zostania misjonarzami, mogą się zgłosić. (422)
XX Pallotyni. Wadowice, Małopolska.

Ogrodowego

dobrego fachowca, nie starszego jak 45 lat
 przyjmie natychmiast lub od 1. kwietnia rb.
Wydział Powiatowy w Chełmnie.

Mieszkanie w starostwie w dogodnych warunkach. Zakres działalności: ogród starostwa, lecznicy powiatowej, urząd kasztelana w starostwie i piecza nad ogrzewaniem centralnem.

Reflektuje się tylko na pierwszorzędną, sumienną i pracowitą siłę.

Wnioski o przyjęcie należy stawić pisemnie z dołączeniem świadectw i poleceń najpóźniej do dnia 26. marca.

Chełmno, dnia 15. marca 1921 r.

428 Przewodniczący Wydziału Powiatowego.

Chłopcy

synowie porządných rodziców,
 mający zamiar wyuczenia się
 drukarstwa i zecerstwa,
 mogą się zgłosić zaraz (275)

Gazeta Gdańska, Tcw. Akc.
 — Stadtgebiet 12. —

Jan Błęński w Gdańsku

przy ulicy SZEROKIEJ nr. 74 (Danzig, Breitgasse nr. 74)

polecą

bogaty zapas
 koniaku, rumu, win i cygar,
 hurtownie i detalicznie po cenach umiarkowanych

Kto potrzebuje mebli

winien pamiętać, że wprawdzie o cenach przedwojennych przez długie jeszcze lata nie można myśleć, jednakże obecnie właśnie jest wyjątkowo pomyślny moment do korzystnego kupna mebli. Chodzi tylko o to, aby wynaleźć właściwego dostawcę, a mianowicie takiego, który nie dostarcza żadnych tandetnych lub zbyt drogich rzeczy, lecz wyłącznie pierwszorzędne wyroby po niskich, jak na obecny czas, cenach. Takim dostawcą jest firma **Eltermann & Co.**, 3. Damm 2 i 16, której właściciel w dwudziestu dwu letniej pracy kierownika w gałęzi meblarskiej zyskał sobie dobre imię. Firma utrzymuje wielkie sklepy tylko udatnych

jadalni, gabinetów, sypialni,
 garniturów klubowych i urzą-
 dzeń całych mieszkań, wypraw
 ślubnych, mebli biurowych i
 drobnych (432)

Kto więc potrzebuje mebli lub chce je kupić
 właśnie przy obecnej bardzo korzystnej sposob-
 ności, niechaj ogłębnie i zbada, zresztą bez obo-
 wiązku kupna, tanie ceny fabryki mebli

Eltermann & Co.

Interes sklepowy: 3. Damm nr. 2 i 16.

PRACE MALARSKIE
 wykonuje
WOJCIECH BROSS
 mistrz malarz
 Gdańsk, Paradiesstrasse 14. (142)

PAPIEROSY

„Maschallah“

pierwszorzędne w jakości i bezkonkurencyjnie tanio

„Piošku“ bez ustników

M. W. ze złotem

Tyton do papierosów
 w PACZKACH po 50 GRAMÓW
wszędzie do nabycia.

Grosistów uprasza się zażądać cennika z próbkami

P. POKORA—Wejherowo B. 8.

fabryka cygar, papierosów i tytoniu.

TELEFON Nr. 39.

TELEFON Nr. 39.

419

Polakom z Ameryki

poleca majątki rolne, przemysłowe, handlowe,
 różnej wielkości, od najmniejszych do naj-
 większych, różnego rodzaju zaraz na sprzedaż

Biuro komisowe St. Karliński

Ostrów, Raszkowska 26 (Poznańskie). (273)

2 kołowce

jeden damski ko-
 łowiec, dobre z gu-
 mi, 1 gramofon
 z płytami, 1 dubel-
 tówkę sprzedam tanio

Fr. Meller,
 Gosiorki
 Poczta Morzeszczyn.

Zegarki i biżuterie

naprawia w krótkim czasie czysto i tanio.
 Dla klientów z Pomorza przyjmuję zapłatę
 w polskich markach po dobrym kursie.

B. Skwierawski, Gdańsk, I. Dam 11
 Specjalny warsztat zegarów i rzeczy złotniczych. (350)

Trzech młodych ludzi
 szuka

wakacyjnego miejsca pobytu

w pięknej okolicy od 15-go marca. Oferty z po-
 daniem ceny pod nr. 352 do Eksp. Gaz. Gdańskiej.

Najkorzystniejsza sposobność podróży do Niemiec na pokładzie okrętu **Tow. Lloyd „GRILLE“**

z Gdańska każdej środy i niedzieli 10,30 przedpoł., z Sopot (tylko w dni pogodne) 11,30 przedpoł.
 Ze Swinoujścia pociągi nadzwyczajne do Berlina.

Bilety sprzedaje „Norddeutscher Lloyd“, filja w Gdańsku, Hones Tor, (Hauptwache) Tel. 1777, jak również **BALTROPA**,
 Międzynarodowe biuro Reemigracyjne, Sp.zo.p. Gdańsk Grünes Tor. Adr. telegr. **BALTROPA**. Tel. 1736.